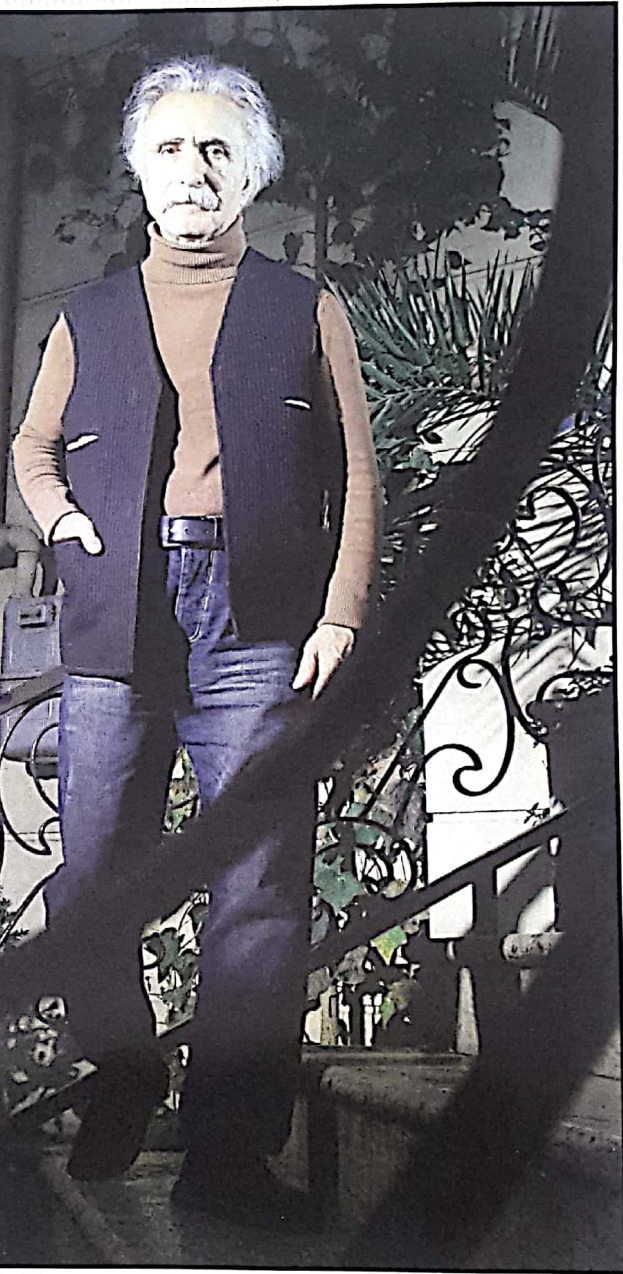

آغاز ضیافت بزرگ مستندسازان

سینمای مستند فرمول نجات!

گفت و گویی مفصل با محمد رضا اصلانی رئیس هیأت داوران جشنواره سینما حقیقت درباره تخصصات سینمای مستند ایران

عکس: حامد خورشیدی

برگزاری جشنواره با معیارهای جهانی

سید محمد مهدی طباطبایی نژاد از عملکرد چهار ساله و ویژگی های جشنواره امسال می گوید

4

ام.اس، کمال گرایی و امیدواری

روایت یاسر خیر از مستند «آهستگی» که نگاهی متفاوت به بیماری ام.اس دارد

10

1 CUT +

دریچه های به جهان بیرون

پرونده ای درباره ۶ فیلم مهم بخش بین الملل

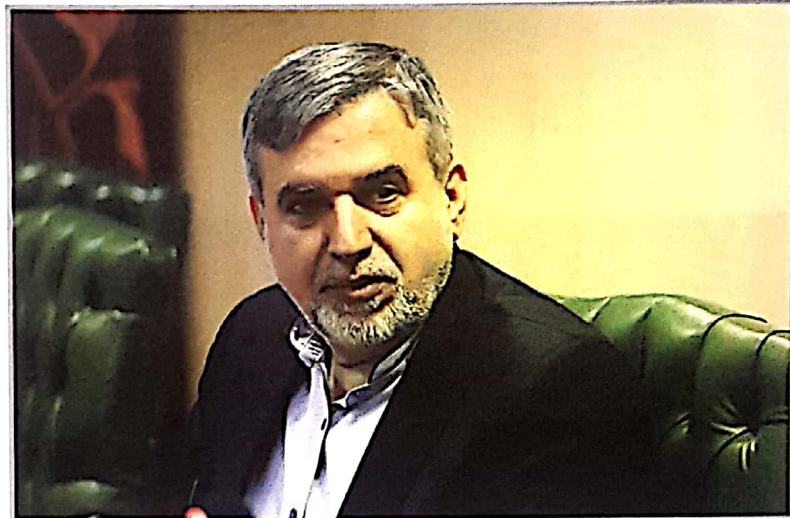
تلخه واقعیت و شیرین کامه جامعه

پیام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به دهمین جشنواره «سینما حقیقت»

Message of Minister

In our time, cinema is one of the languages for narrating culture and hidden realities in it. In this case, documentary cinema has a special situation because of its vastness and variety. Documentary film is not just a reporter of truth but also is the explorer of it through wrapped layers of reality and this specialty of truth-seeking is its characteristic. I'm grateful of discerning and respectful society of Iranian documentarists to show different dimensions of the culture of Islamic Iran also our today realities in the society. I ask almighty to give them growing success and prosperity.

Seyed Reza Salehi Amiri
Ministry of Culture
and Islamic Guidance

در جستجوی شیرین کردن کام جامعه است. جشنواره بین المللی فیلم مستند ایران «سینما حقیقت» که اینک دهمین دوره خود را پشت سر می گذارد، با همت و هنر سینماگران این مرزوبوم، توانسته به جایگاهی موثر و معتبر در منطقه و جهان دست یابد. ضمن قدر دانی از جامعه فهیم و فرهیخته مستندسازان و سیاستمداران آن در به تصویر کشیدن ابعاد مختلف فرهنگ ایران اسلامی و واقعیت های جامعه امروز، از خداوند متعال توفیق و بهروزی روزافزون این عزیزان را خواستارم.

است و تمنای آگاهی، وجه برجسته جوامع پویا و زنده است. فرهنگ کهن و دیرپای ایران عزیز که از چشمه زلال معارف اسلامی و دینی سرشار و سیراب است، رسالتی سنگین را بر دوش هنرمندان به ویژه سینماگران قرار داده تا با بهره گیری از عنصر خلاقیت، با زبان هنر، به فرهنگ و تاریخ این سرزمین عمق ببخشند و آینه شفاف جامعه خود باشند. مسلمانان هیچ جامعه ای عاری از اشکال نیست و بیان واقعیت های تلخ، با قصد اصلاح و تلاش برای رفع آن، بیانگر تعهد، دلسوزی و دغدغه مندی هنرمند است و هنرمند متعهد با بیان تلخی ها،

سیدرضا صالحی امیری، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پیامی به دهمین جشنواره بین المللی فیلم مستند ایران «سینما حقیقت» نوشت: در روزگار ما، سینما یکی از زبان های بیان فرهنگ و واقعیت های نهفته آن است و در این میان، سینمای مستند به دلیل گستردگی و تنوع موجود در آن، جایگاهی ویژه و ممتاز دارد. فیلم مستند صرفاً گزارشگر واقعیت نیست، بلکه کاشف حقیقت از درون لایه های درهم تنیده واقعیت بوده و این حقیقت جویی، وجه بارز آن محسوب می شود. فیلم مستند در پی آگاهی بخشی به جامعه

آینه ای زلال از فرهنگ و هنر

دیر جشنواره سینما حقیقت در پیامی کسب اعتبار و اعتنای سینمای مستند را شایسته تکریم دانست

جشنواره های معتبر بین المللی دریافت کرده است. در کنار موفقیت های پر شمار جهانی، فزونی مخاطبان و اقبال آن ها به فیلم مستند در سطح ملی، شوق انگیز و ستودنی است. جشنواره بین المللی «سینما حقیقت» از همان سال های آغازین تلاش کرد تا با شعار «مستند برای همه» سینمای مستند را از فضایی محدود به گستره ای وسیع راهبری کند. خوشبختانه در آستانه دومین دهه، این مهم به لطف خلاقیت و هنر جامعه مستندسازان و نیز آگاهی عمومی مخاطبان، به افقی درخور اعتنا نزدیک شده است.

سید محمد مهدی طباطبایی نژاد، مدیر عامل مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی و دیر دهمین دوره جشنواره سینما حقیقت در پیامی به این رویداد نوشت: «سینمای مستند ایران کوشیده است تا آینه ای زلال از فرهنگ، تاریخ و هنر این سرزمین باشد و در مسیر رسیدن به این جایگاه، از سنگلاخ سال های سخت گذر کرده است. امروز اعتبار و اعتنای سینمای مستند ایران شایسته تحسین و سزوار تکریم است. گواه این مدعا توفیقات متعدد و جوایز ارزنده ای است که این سینمای شریف طی سال های اخیر از

به جز عشق دو انیست

رییس سازمان سینمایی در پیام به جشنواره دهم سینما حقیقت از این رویداد به عنوان آبی زلال که راهش را بازمی کند یاد کرد

باغ و بوستان فرهنگ و هنر ایران، جا دارد به خود ببالیم و خوشحال باشیم. موفقیت های سینما حقیقت را به همه سخت کوشان این عرصه تبریک می گویم. ادای احترام می کنم به مستندسازان توانای سرزمینم که درخشیدند و نام ایران عزیز را پرآوازه کردند. سیاست گزارم از مدیران پر تلاش سینمای مستند و انیمیشن به ویژه سید مهدی طباطبایی نژاد و همکاران دوست داشتنی اش که چراغ این سینمای فرهیخته را با شور و عشق، همچنان روشن و پر فروغ نگاه می دارند.

حجت الله ایوبی، معاون وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رییس سازمان سینمایی کشور، پیام خود به دهمین دوره جشنواره سینما حقیقت را با یک بیت شعر آغاز کرد و نوشت: «مجرع ز عشقیم و از آن شاد / اندر مرض عشق به جز عشق دو انیست» در متن پیام ایوبی می خوانیم: «سرشار از امید و بسا آرزوی بهترین ها، می گشاییم دهمین دفتر از منوی حقیقت را و تازه می کنیم دیدار را با سربازان سخت کوش حقیقت جو. از این که سینما حقیقت چون آبی زلال راهش را بازمی کند در لابه لای

سنت شکنی و نوستالژی

جشنواره سینما حقیقت امسال یکی از سنت های قدیمی خود را تغییر داده است. مشتاقان این جشنواره عادت کرده بودند فیلم هارا در سالن های سینما فلسطین و همین طور در سینمای بزرگ سسیده ببینند. در حفاصل خیابان طالقانی تا سر وصال در انقلاب. این دو سینما خاطرات بسیار خوبی برای دوستداران سینما حقیقت ایجاد کرده بودند اما مشکلات خاص خود را هم داشتند. فاصله بین دو سالن، جشنواره را از حالت متمرکز دور ساخته بود. مضاف بر این که قدیمی بودن برخی از لوازم پخش فیلم ها در درهایی نیز ایجاد می کرد. امسال جشنواره به پردیس چهارسو منتقل شده است. مجموعه سالن های استاندارد در تقاطع جمهوری و حافظ. شکل این سالن ها و تجمیعشان کنار هم فضای جشنواره ای بهتر و گرمتری را منتقل خواهد کرد. باید دید سالن های مدرن و یکپارچه پردیس چهارسو می تواند بر نوستالژی باستانی سینما فلسطین غلبه کند؟

یاد استاد

کیارستمی تجربه های متعددی در زمینه سینمای غیر داستانی داشت. مشق شب، بهداشت دندان، همشهری و... اما ارزش اصلی کارهای او تلفیق تکنیک های واقعگرایانه سینمای مستند با قالب های داستانی بود که نمره اش را در شاهکارهایی مثل زندگی و دیگر هیچ، زیر درختان زیتون و با کلوژاپ دیده ایم. از درگذشت ناگهانی و تلخ او ۵ ماه می گذرد. طبیعی بود که جشنواره سینما حقیقت هم فرصتی برای ادای دین سینمای مستند به این چهره جهانی سینمای ایران باشد.

با این مقدمه است که قرار گرفتن مستند پرتره «۷۶ دقیقه و ۱۵ ثانیه با عباس کیارستمی» در جدول اکران نخستین روز جشنواره را می توان به فال نیک گرفت. علاقه مندان می توانند این مستند جذاب و دیدنی به کارگردانی سیفاله صمدیان را در سانس ۱۱:۱۵ امروز یکشنبه در سالن شماره یک پردیس چارسو تماشا کنند. به نوعی اولین فیلم خبرساز جشنواره امسال درباره خبرسازترین چهره تاریخ سینمای ایران خواهد بود.

شانس ویژه پر مخاطب ها

با توجه به استقبال پر شور دوستداران سینمای مستند در دوره های گذشته می توان پیش بینی کرد که سالن های پردیس چهارسو از همین روز اول شاهد حضور گسترده مشتاقان سینمای مستند خواهد بود. مشتاقانی که ... با جدول اکرانی در دست تلاش می کنند فرصت تماشای جشنواره مستند موردعلاقه خود را از دست ندهند. همین حضور پر شور هم احتمالاً مدیران جشنواره و طراحان جدول اکران روزانه این رویداد را به این فکر انداخته است تا شانس ویژه ای برای فیلم های پر مخاطب هر روز در نظر بگیرند. در جشنواره دهم و بنابر جدول منتشر شده برای اکران، سانس ویژه هر روز ساعت ۲۲:۴۵ در سالن شماره یک پردیس چارسو به اکران پر مخاطب ترین فیلم روز اختصاص پیدا کرده و این به معنای آن است که فیلم هایی که توان کشاندن تعداد بیشتری مخاطب به جشنواره را داشته باشند می توانند از فرصت یک سانس ویژه برای نمایش در جشنواره برخوردار شوند. این فرصتی است که از همین امروز احتمالاً مستندسازان بسیاری می توانند روی آن حساب باز کنند.

هدیه برای کتاب بازا

این هم از آن اتفاق های مبارکی است که در جشنواره «سینما حقیقت» دارد تبدیل به یک سنت همیشگی می شود. این که همزمان با برگزاری بزم تماشای فیلم های مستند و دوره های علاقه مندان و فعالان حوزه مستند، حاصل تلاش و کار پژوهشگران و نویسندگان این حوزه در قالب تازه ترین کتاب های تخصصی و کاربردی منتشر و بایر گزاری آیین رونمایی آماده عرضه می شود. در دوره دهم هم قرار است با رونمایی از ۴ کتاب تازه استمرار پیدا کند. بنابر اعلام معاونت پژوهش مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی، در این دوره از چهار عنوان کتاب با موضوعات مختلف سینمای مستند و تجربی رونمایی خواهد شد. «بازاندیشی در سینمای مستند» به قلم توماس آستین و ویلما دی چونگ با ترجمه محمد حسین تمجیدی، «مستند در عمل» نوشته جین چمن با ترجمه حسین فراهانی، «قوم نگاری تصویری» به قلم پیتر یان کرافورد و ترجمه فتح محمدی و «سینما و امر تجربی» به عنوان حاصل کار گروه مترجمان زیر نظر مازیار اسلامی عنوان چهار کتابی هستند که در این دوره از جشنواره شاهد رونمایی از آن ها خواهیم بود.

نگته روز

خبر روز

چهره ها

■ بهنام محمدی

یاد خرمشهر

مستند «بچه اینجا» با محوریت زندگی بهنام محمدی، شهید نوجوان خرمشهر یکی از این آثار شاخصی است که می توانید در سانس ۱۶ سالن ۴ ان را تماشا کنید.

■ محمد شیروانی

تجربه باز یگوشانه

سانس ساعت ۱۹ سالن شماره دو پردیس چارسو در نخستین روز جشنواره دهم به نمایش تازه ترین ساخته محمد شیروانی با عنوان «شش چشم» اختصاص دارد.

■ محسن خانجهانی

آغاز باجنجال

نامش همیشه با حاشیه و بازتاب فیلم هایش گره خورده و دور از ذهن نیست تازه ترین مستندش با نام کنجکاو و پراگیز «برد» برد هم چنین بازی داشته باشد.

برگزاری جشنواره با معیارهای جهانی

سید محمد مهدی طباطبایی نژاد، دبیر جشنواره سینما حقیقت و رییس مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی از عملکرد چهار ساله و ویژگی‌های جشنواره امسال می‌گوید

ماین دوره
مشنواره را در
پردیس چارسو
برگزار می‌کنیم
و در فضایی
جمع‌و‌موزتر

تولید اثر
هنری تولید
به فرموده
نیست، ما
نمی‌توانیم
سفتگیری
کنیم و من
باید به عنوان
رییس مرکز
نیم‌نگاهی
میدی به
معیشت
مستندساز
داشته باشم

زیادی نام ببریم. ما رابطه خوبی با انجمن تهیه‌کنندگان سینمای مستند داریم، اما تهیه‌کنندگانی که بیایند و بتوانند از فضاها و امکانات مختلف استفاده کنند، بسیار کم داریم.

■ مثلاً پیدا کردن اسپانسر؟

دقیقاً پیدا کردن اسپانسر و البته مدیریت و ایجاد فضایی که از مجموعه امکانات مختلف به تهیه یک اثر مستند برسند. در ایام جشنواره یک روز به ورکشاپی اختصاص دارد که در آن خانم بنی‌اعتماد و آقای میر تهماسب از تجربه خود در تهیه پروژه «کارستان» صحبت خواهند کرد و در آن توانسته‌اند از نهادهای غیردولتی بودجه بگیرند، مثل شرکت‌ها، اتاق بازرگانی و جاهای دیگر. تهیه‌کنندگان در این ورکشاپ شرکت می‌کنند. ضمن این‌که برای سومین سال پیاپی، تولید مشترک اروپا EDM را هم برگزار خواهیم کرد که بحث تهیه و تولید در عرصه بین‌المللی را با اعضای ورکشاپ کار خواهد شد. واقعا هم در تهیه‌کنندگی در حوزه بین‌الملل نقص داریم.

■ بیا بید وارد جزئیات شویم. تلویزیون چه رقمی پرداخت می‌کند؟

واقعا رقم جدی نیست. ما گفتیم که یک عرفی وجود دارد، حداقل یک‌سوم هزینه تولید به عنوان حق بخش در سال معین، مثلاً برای سه سال تعریف شود. اما متأسفانه این اتفاق نمی‌افتد و تلویزیون زیر بار نمی‌رود

جشنواره دهم سینما حقیقت چهارمین سالگی است که به دبیری سید محمد مهدی طباطبایی نژاد برگزار می‌شود. حالا و پس از چهار سال می‌توان قضاوت جامع‌تری درباره عملکرد رییس مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی داشت؛ مبنای گفت‌وگو با او همین مسأله است. سعی کردیم سوالات چالشی‌تری باشد و انتقادات را هم مطرح کنیم. بخش دیگر گفت‌وگو با دبیر جشنواره مربوط به تغییراتی است که امسال اتفاق افتاده است.

■ آقای طباطبایی نژاد، به عنوان کسی که سال‌هاست در حوزه مستند فعالیت می‌کنید و در مرکز گسترش سابقه طولانی دارید، چه کمبودی را در سینمای مستند ایران احساس می‌کنید؟

نخستین مشکلی که حوزه فرهنگ و باللیج سینمای مستند با آن مواجه است، کمبود بودجه است. من نمی‌خواهم بگویم که این تنها مشکل ماست. هزینه میانگین یک فیلم در مرکز، میانگین بالایی نیست.

■ حدود ۶۰ میلیون تومان.

مثلاً یک همچنین چیزی. با این رقم‌های بسیار محدود نمی‌توان کار بزرگ و جدی انجام داد و اگر بخواهیم کارهای بزرگ و جدی بیشتری انجام دهیم، تعداد فیلم‌ها کم می‌شود.

■ بگذارید کمی وارد جزئیات شویم. بودجه میانگین استاندارد یک مستند بلند ۸۰ دقیقه‌ای، از نظر شما چقدر هزینه دارد؟

■ به نظر من به اندازه یک تله‌فیلم.

■ یعنی حدود ۱۸۰ میلیون.

بله، به نظر من این حداقل هزینه یک فیلم مستند است، البته چه دیگری که نباید از آن غافل شد، مستندساز است؛ مستندساز با تنمی که توانایی هزینه‌کرد را داشته باشند و این پول برای فیلم هزینه شود. ممکن است هر کسی قواره کار کردن با بودجه کلان را نداشته باشد، البته ما مستندسازان بسیاری داریم که توانایی کار کردن با این بودجه‌ها را دارند، اما متأسفانه به دلیل محدودیت‌های مالی، آن‌ها مجبورند با سختی و دشواری آن‌ها خود را به سرانجام برسانند. مشکل دیگر این است که در حوزه تهیه‌کنندگی سینمای مستند، وضعیت مطلوبی وجود ندارد. تهیه‌کننده مستند باید در چارچوبی مشخص صورت گیرد و نظام‌مند باشد. اما من نمی‌توانم در حوزه تهیه‌کنندگی سینمای مستند تعداد

به روایت آمار

بیش از ۱۱۰۰ فیلم در دهمین جشنواره سینما حقیقت شرکت کردند که این میزان ۱۰ درصد بیشتر از سال گذشته بود. از این میان تعداد ۸۳۰ فیلم در دبیرخانه جشنواره به ثبت رسیدند و برخی به دلیل مشکلات فنی امکان حضور در این دوره جشنواره را پیدا نکردند. در نهایت و پس از بازبینی هیات انتخاب، ۷۴ فیلم موفق به حضور در بخش رقابتی جشنواره شدند که از این میان ۲۷ فیلم کوتاه، ۱۷ نیمه‌بلند و ۳۰ فیلم بلند هستند. ۲۱ فیلم در بخش بزرگداشت سینمای مستند کرمان، ۲۲ فیلم در بخش جایزه شهید آوینی و ۱۰ فیلم در بخش خرد و تجربه نمایش داده خواهد شد. ۱۳ فیلم هم در بخش خارج از مسابقه حضور دارند. قرار است در بخش جنبی ۶ فیلم در قالب پروژه مستند کارستان به تهیه‌کنندگی رخشان بنی‌اعتماد و مجتبی میر تهماسب نمایش داده شود. همچنین در بخش بین‌الملل هشت فیلم هم از میان آثار مستند روز که موفقیت‌های قابل توجهی داشتند، در بخش نمایش‌های ویژه روی پرده می‌روند.

2

درباره جشنواره دهم

فقد داریم این دوره را هم به شایستگی برگزار کنیم. این‌که جشنواره، هم به لحاظ آثار داخلی و بین‌المللی و هم مهمانی که در آن حضور خواهند داشت، از جمله مهمانان خارجی که دعوت شده‌اند، جشنواره مقبولی باشد. چیز اضافه‌تری نسبت به دوره‌های گذشته وجود ندارد. در سه دوره گذشته‌ای که من برگزار کردم، سعی شد استاندارد مقبولی وجود داشته باشد و در این دوره نیز بار تلاش بیشتر بر کیفی‌گرایی آثار بوده است. مثلاً امسال در بخش بین‌الملل ۶۰ فیلمی که انتخاب شده از بین سه هزار فیلم باره‌نی شده در مجموعه آثار بین‌المللی بوده است. در بخش مهمانان خارجی هم تلاش کردیم مهمانان صاحب‌نام و بارز اولی را دعوت کنیم. در دوره دهم یک جابه‌جایی مهم داریم: تمامی کسانی که در این سال‌ها با جشنواره همراه بودند، عمده خانوارانشان در سینما فلسطین و سینما سپیده بود و یکی، دو دوره هم سینما عصر جدید. ما این دوره جشنواره را در پردیس چارسو برگزار خواهیم کرد و در فضایی جمع و جورتر، اشکال مکان قبلی در جنبایی بین سینما سپیده و سینما فلسطین بود که باعث فتوآمد بین دو سینما توسط تماشاگران می‌شد و این کار را کمی دشوار می‌کرد.

1

Seyed Mohammad Mehdi Tabatabayinezhad, Director of Iran International Film Festival Cinema Verite and Head of DEFC talked with us about the four-year achievements of the center also the characteristics of this edition of the festival. This is the fourth year that Cinema Verite is being held under directing of Tabatabayinezhad and now after four years we can have more accurate judgement about his role. "We have tried to hold this edition of the festival in a good way, while we tried to have creditable international and national guests. In all three editions that I was directing the festival we had standard and in this edition, we tried to keep our agenda like previous years while we had programs to improve it. For example, this year we emphasized more on quality, among 3000 received film in international section, we've just chosen 60 films. The place of the festival also has been changed, from Felestin and Sepideh Cinema to Charsou Cinema." Seyed Mohammad Mehdi Tabatabayinezhad,

بررسی از گفت و گو

درس‌های معامله با تلویزیون

چرا پول واقعی به مستند ساز پرداخت نمی‌شود

■ در بخشی از گفت‌وگو، با محمد مهدی طباطبایی نژاد جالش می‌کنیم که یکی از اشکالاتی که به مرکز وارد می‌کنند این است که مرکز در طول مدت جشنواره بسیار برپار همه چیز را برگزار می‌کند و رکشاپ، مهمان خارجی و آکران خارجی... اما در طول سال همه چیز می‌خواهد، پاسخ طباطبایی نژاد را بخوانید: «البته این‌طورها هم نیست، ما در طول سال ورکشاپ داریم، سال گذشته ورکشاپ‌های متعددی برگزار کردیم، از ورکشاپ دوربین‌های DSLR تا ورکشاپ گویندگی در سینمای مستند. در سال آینده ورکشاپ تدوین را داریم، ضمن این‌که ما تنها مرکزی نیستیم که به این موضوع می‌پردازیم، الان ورکشاپ انتخاب طرح بین انجمن تهیه‌کنندگان و شبکه‌های ARTE و ZDF برگزار می‌شود.

■ تلویزیون، نمایش خانگی، VOD، آکران هنر و تجربه، فروش به تلویزیون‌های خارجی؛ این‌ها مجموع بازارهای ما هستند که به شکل قاعده‌مند امیدوارکننده نیستند. هر کدام دلیل خود را دارند، من مثالی بزنم از تلویزیون: تلویزیون رایت یک فیلم را می‌خرد، وقتی فروخته می‌شود، برای سازمان صداوسیماست، یعنی تمام بخش‌های صداوسیما جمهوری اسلامی ایران مالک این فیلم هستند، یعنی مال همه است، همه شبکه استانی خراسان شمالی و هم شبکه یک و... من می‌گویم اگر قرار است برای ۳۰ شبکه، فیلم را خریداری کنید، قیمت‌گذاری تان باید قیمت‌گذاری منصفانه‌ای باشد که ارزش فیلم در آن لحاظ شود. حداقل ۸۰ درصد بازار فیلم مستند، تلویزیون است و ۸۰ درصد پول فیلم را باید بدهد، در صورتی که این کار را نمی‌کند و رایت فیلم را می‌خرد، در جاهای دیگر دنیا این‌طور است که اگر شما فیلم را به شبکه یک فروختید، شبکه دو اگر بخواهد فیلم را بپخش کند، باید پول جداگانه‌ای بدهد. در صورتی که فیلمی که وارد چرخه تلویزیون ایران می‌شود، نه دفعات پخش در آن معنا عاقلانه و نه سال قرار داد من این را به عنوان آدمی می‌گویم که در تلویزیون مدیر بوده‌ام، فیلمی که رفت به تلویزیون، دیگر رفته است! حتی نمی‌دانی سراز کجا درمی‌آورد و حتی در قبال آن پول واقعی پرداخت نمی‌شود.»

هیچکاک... حتی شما در جشنواره فیلم پر مخاطب خارجی زیاد نمایش داده‌اید، فیلم‌های مستند پر مخاطب کم نیستند.

دقیقا، ما باید با فیلم‌های مستند تماشاگر جذب کنیم، اگر نتوانیم آمار جذاب در جذب تماشاگر داشته باشیم، مثل آن است که همچنان بگوییم مردم کتاب بخوانند و کسی نخواند، ما باید بتوانیم در سال ۱۰ فیلم شبیه «اتلان»، «من می‌خوام شاه بشم» یا «آرنده و روباه» تولید کنیم که مخاطب احساس خوبی از تماشای آن داشته باشد، همین‌طور فیلم‌های آگاهی‌بخش تاریخی و غیره را که دانش مخاطب را همراه با یک روایت جذاب افزایش بدهد. اما تولید اثر هنری تولید به فرموده نیست، ما نمی‌توانیم سختگیری کنیم و من باید به عنوان رئیس مرکز نیم‌نگاهی جدی به معیشت مستندساز داشته باشم، البته این سیاست لطمه هم می‌زند، حتی ممکن است فیلم متوسط و ضعیف هم تولید شود، اما صادقانه می‌گویم پشیمان نیستیم، چون هدف انسانی است، من مسئول از کسی حمایت کنم که شاید به کیفیت ۲۰ سال پیش فیلم نسازد، نمی‌توانم به او بگویم پرو!

■ مشکلی بابت کوچک بودن سالن‌های چارسو برای فیلم‌های پر مخاطب ندارید؟

آمار بین‌الملل کم شده است، پارسال حدود ۱۱۲ فیلم داشتیم و امسال ۶۰ فیلم در بخش داخلی هم همین‌طور، اما تمهیدات اصلی تکرار بیشتر و آکران همزمان در چند سال است.

■ یک سوال شخصی به عنوان یک شخصیت حقیقی، فیلم مورد علاقه تان در این چند سال بین مستندهای ایرانی کدام بوده است.

من ترجیح می‌دهم نگویم (با خنده)، چون تعدادشان زیاد بود. اتلان، ۱۵۷، رویاهای دم صبح و بسیاری دیگر مثل خاطراتی برای تمام فصول، مشهدی اسماعیل، تینار فیلم خودمان، حقیقت گمشده و کلی فیلم خوب که امسال داریم. سخت است یکی را بگویم، فیلم «معلم» ساخته آقای فارسی یا فصل هرس و خیلی فیلم‌های دیگر، فیلم خوب خیلی داشتیم.

که یک‌سوم صد میلیون یا بیشتر را که مثلا ۲۰ میلیون می‌شود، بدهد و یک فیلم مستند بخرد. تلویزیون می‌گوید ما می‌خواهیم فیلم را فقط با پنج میلیون داشته باشیم یا حتی کمتر. در فیلم‌های کوتاه دو یا سه میلیون، نیمه‌بلند پنج میلیون و بلند حداکثر هفت میلیون.

■ هیچ وقت به ذهن تان خطور کرده که وقتی تلویزیون این قدر کم پول می‌دهد، به مرکز به عنوان نماینده مستندسازان بر بخورد و اصلا فیلمی به آن بدهد؟

بله، اتفاق افتاده، سال‌هایی که من قائم مقام مرکز بودم به دلیل همین شرایط آقای آفریده نظرش این بود که فیلم به تلویزیون ندهیم، دقیقا به دلیل همین قیمت‌گذاری، سه، چهار سالی بود که ما حتی یک فریم هم به تلویزیون فیلم ندادیم، اما در دوره‌ای که برنامه سینماحقیقت یا در واقع باکس سینماحقیقت شروع به کار کرده، تولیدات بسیار زیادی از مرکز به نمایش درآمد که خود دوستان معتقد بودند یکی از باکس‌های عالی و عوامل جدی برای افزایش مخاطب شبکه مستند بود. مرکز نزدیک هزار فیلم دارد که بسیاری از آن‌ها جوایز جهانی گرفته‌اند و این برای تلویزیون جذاب است.

■ بازارهای دیگر را چگونه می‌بینید؟

یکی از بازارهای بالقوه‌ای که امیدواریم به فعل دربیايد، بازار VOD است؛ نمایش فیلم از طریق اینترنت. اینترنت ملی هزینه داندلوند ندارد و فقط هزینه اشتراک دارد. این اینترنت به تازگی راه‌اندازی شده و در تالستان به‌طور جدی کلید خورد و نزدیک به ۱۰ شرکت، مجوز موسسه رسانه‌های تصویری را دارند و این موضوع به عنوان بازار جدی جدید کاملا بالفعل است. اما همان‌طور که با وجود تبلیغ فراوان، آمار کتابخوانی بالاترفته که پایین آمده، نکته این‌جاست که فقط تبلیغ کافی نیست، ما باید جذابیت ایجاد کنیم، سینمای مستند مثل کتاب خواندن می‌ماند.

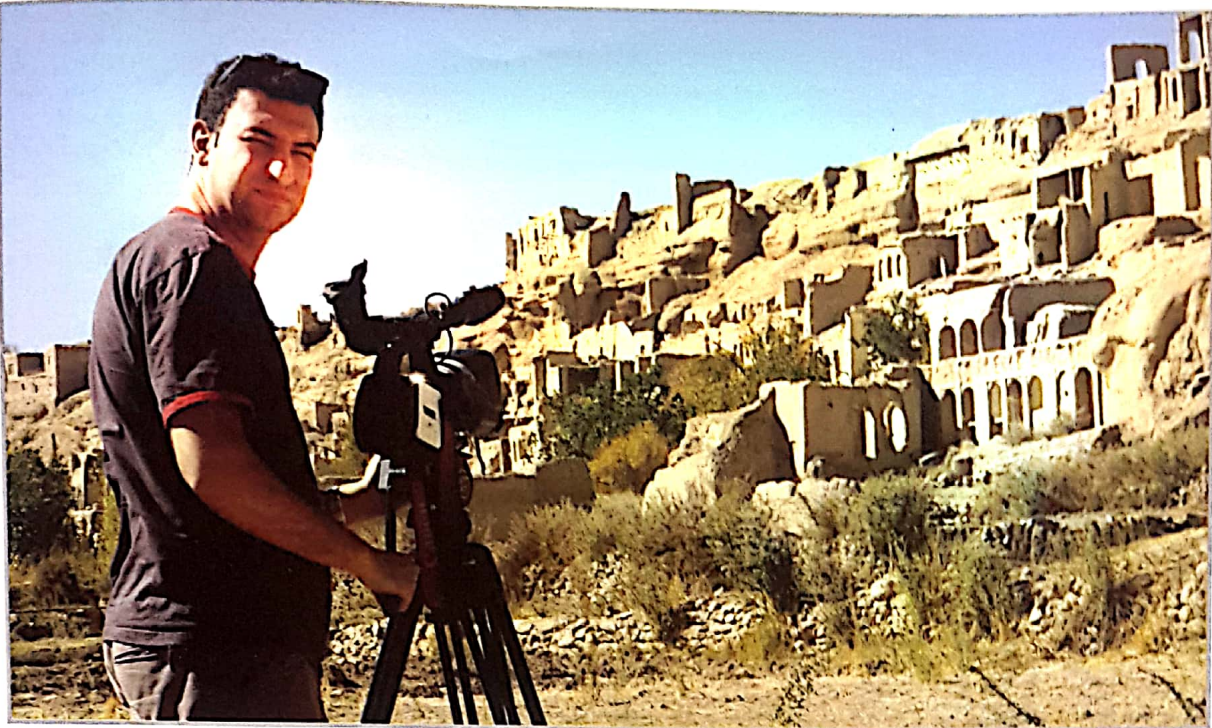
■ اما فیلم‌های مستند بسیار جذابی هستند که فروش بالایی در دنیا دارند، مثل آثار اول مورس و ریچارد

تفاوت بین سینماحقیقت و جشنواره‌های خارجی

شاید جالب باشد بدانید مهمانانی که به جشنواره آمدند به عنوان یک جشنواره خیلی خوب از آن یاد کردند، شوق و ذوق تماشاگران، برگزاری خود جشنواره، فیلم‌های جهانی به نمایش درآمده، اجرای ورکشاپ‌ها آقای ریچارد لیکاک که از شاخص‌ترین چهره‌های سینمای مستند بود و وقتی به ایران آمد، گفت این‌جا برای من مثل بهشت می‌ماند یا خانم هدی هانگمان به عنوان یک هلندی که مهم‌ترین جشنواره مستند دنیا در آن‌جا برگزار می‌شود (آید)، وقتی از جشنواره سینماحقیقت به کشور خود بازگشته بود، نامه‌ای بسیار ستایش آمیز نوشته بود که اصلا تصور نمی‌کرد این قدر جشنواره درست و جذابی ببیند یا آقای پیتر و مدیر جشنواره باستان‌شناسی آمریکا، سه دوره پیاپی مهمان جشنواره بودند و سال گذشته با هزینه خودشان آمدند. ایشان آن قدر علاقه‌مند بودند که اعلام کردند با هزینه خودشان اعم از بلیت و هتل به ایران می‌آیند و امسال هم ابراز علاقه برای حضور کردند البته در تلاشیم فیلم‌های ایرانی با زیرنویس انگلیسی بخش شود که مهمانان بتوانند استفاده کنند.

علاقمند چهار ساله

ما نمی‌خواهیم شاخ غول بشکنیم، بلکه می‌خواهیم یک جشنواره استاندارد که مورد پذیرش مخاطبان و تأیید آن‌هاست برگزار کنیم، ضمن این‌که ما ترکیبی از دو، سه جشنواره‌ایم: جشنواره شهیدآوینی همواره یک جشنواره جدی و مفضل بوده که در دل جشنواره سینماحقیقت است، امسال بخش مدافعان حرم را داریم که جایزه ویژه‌ای خواهد داشت، دو، سه بخش جنبی تعریف کردیم که می‌تواند بخش‌های جدی باشد. بخش ویژه کشاورزی با همکاری وزارت جهاد کشاورزی و فیلم‌های مرتبط با موضوع کشاورزی اعم از منابع طبیعی، جنگلداری، شیلات و... که این فیلم‌ها یک دوره پنج ساله را دربرمی‌گیرد و در مسابقه شرکت می‌کنند. بخش خرد و تجربه را با همکاری صندوق بازنشستگی برگزار می‌کنیم و در آخر بخش بزرگداشت سینمای مستند کرمان را داریم که با همکاری اداره کل ارشاد اسلامی کرمان برگزار می‌کنیم و در آن آثار ۱۵ نفر از مستندسازان کرمانی در جشنواره مرور می‌شود که برای دو نفر از پیشکوتان سینمای مستند کرمان بزرگداشت برگزار می‌شود.

جشنواره دهم و ماراتن انتخاب فیلم

پژمان مظاهری پور، عضو هیات انتخاب مستندهای کوتاه بخش مسابقه ملی از شیوه انتخاب فیلم‌ها و نیز کیفیت آثار این دوره گفته است

شیمیا انتظاری مقدم

shima.antozaril@gmail.com

هیات انتخاب دهمین جشنواره سینما حقیقت در بخش مستند کوتاه ۵۰۰ فیلم را در مدت دو هفته مورد بازبینی قرار دادند و از این میان ۲۷ فیلم برای نمایش در جشنواره انتخاب شده‌اند. پژمان مظاهری پور - مستندساز و پژوهشگر - از اعضای هیات انتخاب این بخش، بررسی اجمالی از شرایط جشنواره در بخش مستند کوتاه داشته است. او که در جشنواره‌های داخلی و خارجی به عنوان داور یا هیات انتخاب حضور داشته، در یادداشتی نگاه خود را به روند انتخاب فیلم‌ها و کیفیت آثار این دوره شرح داده است. پژمان مظاهری پور تأکید می‌کند که هیچ هیات انتخاب و هیات داور نیست که بتواند در مقابل انتخاب فیلم خوب مقاومت کند و از روی سلیقه و غرض‌ورزی فیلم را از دور رقابت حذف کند. فیلم خوب در هر شکلی انتخاب می‌شود. بر این باور هستیم که انتخاب فیلم بنا بر سلیقه نیست و بحث کارشناسی دارد. فیلمی که رویکرد، سبک، قالب و ساختار مشخص داشته باشد و روند تحقیق را بر مبنای اصول طی کرده باشد، خودش را نشان می‌دهد. سلیقه چایی وارد بازی می‌شود که فیلم از حد خوب به حد متوسط رسیده و حالا از واژه‌های فیلم خوبی نیست یا فیلم خوبی هست، برای آن استفاده می‌کنند....

پیش از مقدمه

وقت کم بود تا این متن را بنویسم، از زمان سفارش تا مهلت ارسال کمی بیش از ۴۸ ساعت وقت داشتم. البته زمان لازم برای انجام کارهای شخصی از پیش برنامه‌ریزی شده را هم باید از آن کم کرد. اما اگر فرصت داشتم می‌توانستم تحلیلی بین فیلم‌های ۹ دوره پیشین جشنواره حقیقت و فیلم‌های امسال که دوره دهم آن است، ارایه کنم. کارهای جشنواره در روزهای آخر، ساعتی و دقیقه‌ای است. جای تشکر دارد از مجریان جشنواره زیرا تا نزدیک درگیر کار نباشیم، نمی‌دانیم با چه کار سختی مواجه‌اند که از دست هر کسی بر نمی‌آید و آدم حرفه‌ای برای انجامش می‌خواهد. بهینام امسال - ۱۳۹۵ - سینمای مستند ما در چه موقعیتی نسبت به گذشته و زمان حال و آینده قرار دارد. در این نوشته تلاش می‌کنم بر اساس آنچه از فیلم‌های مستند کوتاه بازبینی شده است، تحلیلی مختصر از وضعیت فیلم‌ها ارایه دهم.

برنامه تلویزیونی مستند نیست

اواسط مهر ماه مأموریت ما برای بازبینی فیلم‌های کوتاه بخش مستند آغاز شد. گروه‌های بازبینی هیچ ارتباطی با یکدیگر نداشتند و در مورد کار همدیگر نظر نمی‌دادند. ما موظف بودیم ۵۰۰ فیلم کوتاه را در مدت ۱۵ روز بازبینی کنیم. طبق آمار رسمی اعلام شده حدود نیمی از آثار از سال گذشته مربوط به بخش کوتاه جشنواره بود. نخستین گروهی که از جشنواره حذف می‌شوند، برنامه‌های تلویزیونی هستند. تهیه‌کنندگان تلویزیون باید بدانند که فیلم مستند با برنامه تلویزیونی فرق دارد؛ در هیچ جشنواره مستندی برنامه تلویزیونی را جای فیلم مستند قبول نمی‌کنند. با ارایه مجموعه‌های چند قسمتی، تنها وقت هیات انتخاب گرفته می‌شود و نتیجه آن انتخاب برنامه تلویزیونی به جای فیلم مستند نیست.

در همه

مشنواره‌ها دبیر

مق انتخاب دارد

و این مق رایه

هیات انتخاب

تنفیذ می‌کند.

در مشنواره

دهم حقیقت

مق انتخاب

توسط دبیر

مشن به هیات

انتخاب داده

شد و دبیر مشن

دهم داخلی

در انتخاب‌ها

نداشت

در برابر فیلم خوب

دومین گروه، فیلم‌های مستند در موضوع‌های مختلف بودند که تعدادشان زیاد بود. اما کیفیت فیلم‌های امسال نسبت به سال‌های گذشته افت کرده است. آنچه در بخش کوتاه شاهد بودیم، تعداد اندکی فیلم مستند بود که بداعت و نوآوری داشتند و با ساختار سینمایی و دراماتیک، خود را روایت می‌کردند. اگر با رویکرد فیلم - مقاله هم به جریان نگاه کنیم، باز هم در نتیجه‌گیری نهایی تأثیری ندارد و تعداد فیلم‌های کوتاه خوب در جشنواره کم است. در این جا قرار نیست در پی دلایل این افت کیفیت باشیم، جشنواره یک برآیند از روند تولید، سیاست‌های تولید و کیفیت آثار در طول یک سال گذشته ارایه می‌کند. ویژگی مهم جشنواره سنجش، بررسی، تحلیل آثار و سیاست‌گذاری برای تولید سال آینده است. پس زمان جشنواره بهترین فرصت است تا فیلمسازان بدانند مشکل کار کجاست؟ باید تأکید کنم که هیچ هیات انتخاب و هیات داور نیست که بتواند در مقابل انتخاب فیلم خوب مقاومت کند و از روی سلیقه و غرض‌ورزی فیلم را از دور رقابت حذف کند. فیلم خوب در هر شکلی انتخاب می‌شود. بر این باور هستیم که انتخاب فیلم بنا بر سلیقه نیست و بحث کارشناسی دارد. فیلمی که رویکرد، سبک، قالب و ساختار مشخص داشته باشد و روند تحقیق را بر مبنای اصول طی کرده باشد، خودش را نشان می‌دهد. سلیقه جایی وارد بازی می‌شود که فیلم از حد خوب به حد متوسط رسیده و حالا از واژه‌های فیلم خوبی نیست یا فیلم خوبی هست، برای آن استفاده می‌کنند. در این جا وزن‌ها به هم نزدیک و بحث بر سر انتخاب آغاز می‌شود و باید به جزئیات بیشتر در فیلم توجه کرد تا بتوان بهترین انتخاب را داشت.

دبیر جشنواره داخلی در انتخاب‌ها نداشت

مستندسازان در موارد مختلف با فیلم‌هایی در جشنواره مواجه می‌شوند که شبیه فیلم خودشان است و سوال برای‌شان مطرح می‌شود که چرا فیلم من انتخاب نشد؟ فیلم من که شبیه همین فیلم پذیرفته شده است! باید گفت که حق هم دارند. روند کار به این شکل است؛ اول فیلم‌های خوب جدا می‌شوند، در همین جا بهترین فیلم خودشان را نشان می‌دهد و بعد از آن نوبت به فیلم‌های متوسط می‌رسد. در این جا با چندین فیلم مواجه هستیم که مانند هم بوده و از امتیاز برابر در خصوص ارزش‌های فنی بهره‌مند هستند،

انتخاب فیلم

بنابر سلیقه

نیست و بمت

کارشناسی

دارد. فیلمی که

رویکرد، سبک،

قالب و سافت‌آر

مشخص

داشته باشد و

روند تحقیق را

بر مبنای اصول

طی کرده باشد

فروش را نشان

می‌دهد

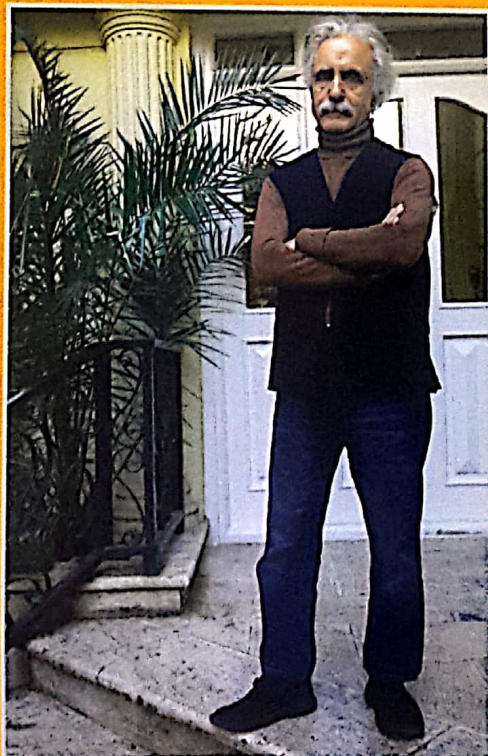
سینمای مستند فرمول نجات!

واکاوی وضعیت سینمای مستند ایران در دیدار با
محمدرضا اصلانی، این فیلمساز پیشکسوت در
گفت‌وگو با نشریه روزانه از جشنواره حقیقت، سینمای
مستند و سینمای داستانی گفته است

محمود صادقلوی گیوی
madigivi@gmail.com

محمدرضا اصلانی یکی از وزنه‌های اصلی سینمای مستند ایران است. بسیار آرام حرف می‌زند، طوری که باید گوش‌های تان را تیز کنید اما بعد از آن حرف‌هایی بسیار صریح می‌شنوید. به واسطه سابقه و حضور طولانی در بدنه سینمای مستند، امکان ندارد تا از نزدیک با او به صحبت نشینید، به روحیه پر شور او پی ببرید. بعد از نزدیک به ۵۰ سال حضور در سینمای مستند، به جای خسته شدن از وضع موجود همچنان ایده‌های جسورانه‌ای برای حل مشکلات سینمای مستند دارد. بر خلاف همه کسانی که تلویزیون را خانه اصلی مستند می‌دانند، او به اکران در سینما به عنوان راه حل اصلی اصرار دارد و البته راهکار از ایه می‌دهد. این که چقدر عملی باشد، مشخص نیست. وجود جشنواره سینما حقیقت را بسیار در وضعیت رشد مستند موثر می‌داند. منتقد وضع موجود است، اما اشاره به حرکت‌های خوبی که در این سال‌ها شده و رد زبانش است. شاید همه با حرف‌های او موافق نباشند، اما نمی‌توانند بگویند که محمدرضا اصلانی از دایره انصاف خارج شده است. هیچ کس به قدر او به آینده سینمای مستند امیدوار نیست و از اقتصاد آزاد در سینما بسیار دفاع می‌کند. او اعتقاد دارد: «سینمای مستند تنها راه حل سینمای ایران است. مامی می‌توانیم با سینمای مستند، با برنامه‌ریزی در دست به اندازه نفت در آمد داشته باشیم، چون ما یکی از پر موضوع ترین سرزمین‌های جهانیم. ایران بهشت مستندسازان است؛ به چند دلیل: نخست به دلیل موضوعاتش و دوم این است که هیچ سانسور یا به جهانی نمی‌تواند در آن نفوذ کند. سرمایه جهانی سینما، در صورت ورود به ایران می‌تواند سینمای داستانی ایران را تعطیل کند، اما نمی‌تواند با سینمای مستند رقابت کند، چون باید مستندساز بوی یک کشور داشته باشد. سینمای مستند مابه‌مراستب از سینمای داستانی ما پیش‌رو تر است. از همه نظر میز انسن، موضوع، پرداخت، رویکرد...»

مشروح مصاحبه در صفحات ۸ و ۹

10th Festival and Marathon of Selecting Films

Pezhman Mazaheripour, member of Selection Board of Short Documentaries of Iran Competition talked about the way of selecting films also the quality of works in this edition of the festival. The Selection Board of Short Documentaries in 10th Cinema Verite reviewed 500 short films during two weeks and finally 27 films have been chosen to be scheduled in the festival program. Pezhman Mazaheripour, researcher and documentarist, was one of the members of selection board. He has participated in many national and international film festivals as a jury member, member of selection board, etc. "Selecting of films is not based on personal taste, it is a very professional thing; a film which has determined frame and has passed its trend of research based on basic principles, will show itself very soon." Pezhman Mazaheripour.

اکنون باید از میان آنها یک فیلم را برگزید، چون ظرفیت نمایش فیلم در جشنواره محدود است. پس به موضوع و جزیاتی چون سرمایه گذاری بخش خصوصی و جزییات دیگر توجه می‌شود تا در نهایت فیلم انتخابی به جشنواره معرفی شود. انتخاب هم مانند نتایج کنکور است، نسبت بر اساس بهترین فیلم تعریف می‌شود، بعد طبق امتیازها، فیلم‌ها رتبه‌بندی می‌شوند و متناسب با ظرفیت تعریف شده از طرف جشنواره، نتایج نهایی اعلام می‌شود. در همه جشنواره‌ها دبیر حق انتخاب دارد و این حق را به هیأت انتخاب تفویض می‌کند. در جشنواره دهم سینما حقیقت حق انتخاب توسط دبیر جشن به هیأت انتخاب داده شد و دبیر جشن دهم دخالتی در انتخاب‌ها نداشت. تمامی فیلم‌های انتخابی و -رزرو- توسط هیأت انتخاب مشخص شد.

اما درباره فیلم‌ها...

موضوع فیلم‌ها عبارت بودند از: اجتماعی، پرتره، آیین‌های مذهبی چون محرم و مراسم اعتکاف، آیین‌های ماه رمضان، کشاورزی، جنگ و عوارض بعد از آن، تبلیغاتی و صنعتی، حیات وحش، سیاسی، بهداشت و پزشکی و اهدای عضو، مهاجرت، محیط‌زیست، آیین‌ها و مراسم سنتی، ملی و بومی، معماری، علمی، اقتصاد، ورزش، مدافعان حرم، کار آفرینان و خیرین، عشایر و روستا و اقوام و جهاد سازندگی، خرافات و جن و متافیزیک، حمایت از حیوانات، صنایع دستی، آموزش و پرورش، خودنگاری، گردشگری، تجربی، هنر، باستان‌شناسی، تاریخ، سالمندان و مرگ. در این میان فیلم‌های اجتماعی با ۶۹ مورد بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده و بعد از آن مستندهای پرتره با ۴۲ مورد و مستندهای مدافعان حرم با ۲۸ مورد بیشترین فیلم‌های رسیده به بخش کوتاه را تشکیل می‌دادند. آنچه درباره اکثر فیلم‌ها به شدت حس می‌شد، عدم روایت سینمایی داستان‌ها بود. شاید به خاطر بودجه محدود باشد، اما پیروی از یک نوع قالب و ساختار در همه فیلم‌ها در گونه‌های موضوعی متفاوت به شکل خاصی دیده می‌شد. این از وظایف سرمایه‌گذاران و تهیه‌کنندگان این است که قبل از تولید و در زمان تولید به مشخصه‌های دراماتیک باید توجه کنند تا با وضعیت کنونی در محصول‌های تولید شده مواجه نباشیم. در نهایت نباید همه چیز را بد دید و باید به حق گفت که در میان فیلم‌های انتخابی چند فیلم انگشت‌شمار بودند که با شیوه‌های بدیع و تازه و با ساختاری سینمایی قصه خود را به بهترین شکل بازگو کرده بودند و همان‌ها هستند که شانس نهایی برای برنده شدن در این مسابقه را دارند. سرمایه هر چند ناچیز در تولید برخی از فیلم‌ها می‌توانست بهتر از این هزینه شود.

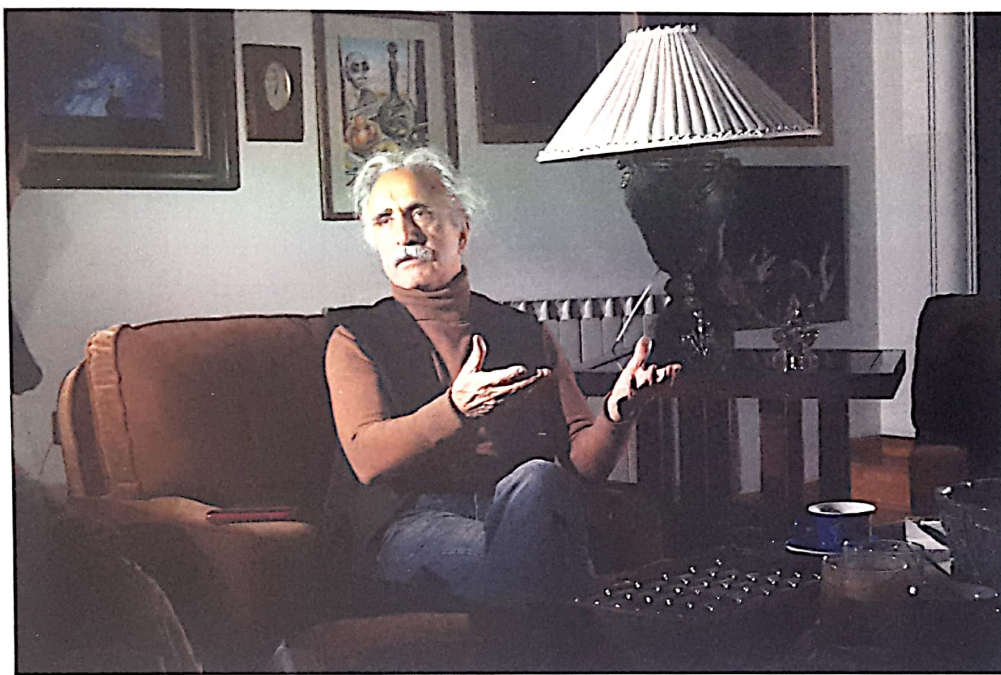
شیوه ما ایجابی بود

در پایان خاطر نشان می‌کنم که تمامی اعضای هیأت انتخاب فیلم‌های کوتاه مستند تلاش کردند با دقت تمامی فیلم‌ها را بدون استثنا به صورت کامل بازبینی کنند. شیوه ما در انتخاب ایجابی بود و تلاش کردیم تا جایی که جشنواره اجازه می‌داد، فیلم انتخاب کنیم تا امکان نمایش برای فیلم‌های بیشتر فراهم شود. اکنون قضاوت با مخاطبان است تا با تماشای بهترین‌های بخش کوتاه تحلیل خودشان را از سینمای مستند داشته باشند.

Interview

No. 1. Sun, 4th Dec. 2016

CINEMA VERITE Iran International Documentary Film Festival

Mohammadreza Aslani is one of the most important Iranian documentarists. He speaks calm as you should listen to him so carefully but after a while, you will hear many explicit words. You will never find out his motivating characteristic unless you speak with him closely. After around 50 years of presence in Iranian documentary cinema, he has still brave ideas to solve the problems of documentary cinema. Contrary with all who assume television as the homepage of documentary He believes that public screening in cinemas will be the main solution, also he presents some solutions too whether they are applicable or not. However, he counts Iran International Documentary Film Festival so influential in growing and improving documentary cinema. He criticizes today situation of Iran documentary cinema but he all the time mentions to good movements during recent years too. Maybe not all documentarists will be agreeing with him but they cannot say that Mohammadreza Aslani was not fair. No one is as hopeful as he is to the future of documentary cinema and defends a free economic in cinema.

■ امسال دهمین سال جشنواره سینماحقیقت برگزار می‌شود، این برای شما چه مفهومی دارد؟ رابطه شما با جشنواره چگونه است؟
 ما در انجمن مستندسازان یک هفته فیلم مستند داشتیم. در آن زمان جشنواره «گیش» به مدیریت کامران شیردل هم برگزار می‌شد. ما اعلام کردیم که انجمن مستندسازان باید یک جشنواره سینمای مستند برگزار کند، حتی کامران شیردل کمی دایور شده بود که ما در حال درست کردن رقیب برای جشنواره او هستیم. در حالی که ما چنین قصدی نداشتیم. ما می‌خواستیم جشنواره رسمی کشوری راه بیندازیم که جشنواره مستند گیش را هم تقویت کند. من اصلاً به حذف اعتقاد ندارم. حذف در این جامعه حذف تاریخ را می‌دهد و کاری غیراخلاقی است.
■ این را به آقای شیردل هم گفتید.
 بله و بعدها او فهمید که ما چنین قصدی نداشتیم. در آن زمان آقای آفریده، رییس مرکز بود. ما جشنواره یادگار را هم داشتیم که بعد از سه سال تعطیل شد. کارفرمای جشنواره یادگار سازمان میراث فرهنگی بود و کسانی که به این سازمان آمدند، آن را تعطیل کردند. هر چقدر هم آقای آفریده تلاش کردند که جشنواره تعطیل نشود، عملی نشد و تعطیلی آن مساله عجیبی بود. فکر می‌کنم آقا سجاد پور یکی از عوامل تعطیلی آن بود. در هر حال جشنواره فوق‌العاده‌ای بود و من از تعطیلی آن حیرت کردم.
■ با وجودی که فقط برای فیلم‌های مرتبط با موضوع میراث بود.
 سال اول که من در طراحی آن هم شرکت داشتم، تمامی فیلم‌هایی را که در گذشته ساخته شده بودند و مرتبط بود، جمع‌آوری کردیم که نزدیک ۲۰۰ فیلم شد. ما فکر کردیم که سال آینده شاید به زحمت ۱۰ فیلم داشته باشیم. واقعا نگران بودیم که برای سال دوم فیلم نداشته باشیم. اما در گمان شگفتی **سال دوم** طی یک سال ۲۴۰ فیلم در جشنواره داشتیم. وقتی فیلمسازان زمینهای برای بروز داشته باشند، به این شکل کار می‌کنند.

اما سینمای مستند ایران برعکس پیشرفت هم خواهد کرد. من بارها در سخنرانی‌ها گفته‌ام که سینمای مستند تنها راه حل سینمای ایران است. ما می‌توانیم با سینمای مستند، با برنامه‌ریزی درست به اندازه نفت درآمد داشته باشیم. چون ما یکی از پرموضوع‌ترین سرزمین‌های جهانیم. ایران بهشت مستندسازان است؛ به چند دلیل: اول به دلیل موضوعاتش و دوم اینکه هیچ سرمایه جهانی نمی‌تواند در آن نفوذ کند. سرمایه جهانی سینما، در صورت ورود به ایران می‌تواند سینمای داستانی ایران را تعطیل کند. اما نمی‌تواند سینمای ما را مستند را ببرد. چون باید مستندساز بوی یک کشور داشته باشد. سینمای مستند ما به مراتب از سینمای داستانی ما پیشروتر است. از همه نظر، میزاسن و موضوع، پرداخت و روایت.
■ بر گردیم به سینماحقیقت.
 بله، انجمن مستندسازان نتوانست جشنواره سینمای مستند راه بیندازد. تعلق کرد. در این زمان آقای آفریده، هوشمندی به خرج داد و جشنواره سینماحقیقت را راه انداخت. در زمان معاونت سینمایی آقای جعفری جلوه، عناصر معاونت سینمایی با هم هماهنگ بودند و ارتباط مساعد داشتند، به همین دلیل آقای آفریده به راحتی نتوانست جشنواره را راه بیندازد و اسم «سینماحقیقت» را هم آقای جعفری جلوه برای جشنواره پیشنهاد داد و انتخاب شد که اسمی بسیار عالی است. ۱۰ سال گذشت و در این ۱۰ سال دستاورد بی‌نظیری است. شک نکنید که سینمای مستند ما رشد کرد. نزدیک به هزار مستندساز که حاصل این ۱۰ سال است که اگر جشنواره‌ای نبود این تعداد مستندساز هم وجود نمی‌داشتند. فضای دیده‌شدن، اصلی بنیادین برای هر تولیدی است. سینماحقیقت فضای دیده‌شدن را برای مستند ایجاد کرد. زمانی که فضای دیده‌شدن برای آن اصلاً وجود نداشت، به جز جشنواره گیش که بسیار محدود بود. سینماحقیقت گستره نمایشی ایجاد کرده که مساله بسیار مهمی است. بله، همواره ممکن است کسانی که جایزه نگرفته‌اند، حتی به حق نازت باشند. اما باید معدل را گرفت.

با همه بدی و خوبی چرخه مشخص دارد و تکلیفش مشخص است. اما سینما مستند نه... حتی اگر فروش خوبی در هنر و تجربه وجود ندارد (با وجود غنیمت بودنش) به خاطر عدم برنامه‌ریزی است.
■ یعنی واقعا مشکل برنامه‌ریزی است؟ یا برنامه‌ریزی مستند در هنر و تجربه فروش خواهد کرد؟
 در اقتصاد هنر که در هنرهای تجسمی وجود دارد، یک دلال آثار هنری بخش داریم که می‌گوید می‌تواند یک بوم سفید را به عنوان یک نقاش بفروشد. پس اگر نمی‌توانید مستند را بفروشید، اشکال از فروشنده است. فروشنده در این جا یعنی بخش کننده و هنر و تجربه حکم بخش کننده را دارد. هنر و تجربه به شکل جشنواره‌ای فیلم بخش می‌کند. نمی‌تواند که یک فیلم روز اول در سالن الف و روز دوم در سالن ب اکران شود. تماشاگر گیج می‌شود. تماشاگر باید بداند که اگر به یک سینما در هر روز اکران مراجعه کند می‌تواند فیلم را ببیند.
■ آقای اصلانی شما از آخر به اول آمدید، مشکل را در بخش بیشتر می‌دانید؟
 بله، چون گره چرخه در بخش است. ما در تولید آنقدرها مشکل نداریم.
■ چرا نداریم وقتی برای یک فیلم ۲۰۰ میلیون، ۶۰ میلیون هزینه می‌شود، مشکل نداریم؟
 نه، چون وقتی در سال صدها فیلم مستند می‌سازیم، پس عجاتا در تولید مشکل نداریم. جایی که نمی‌گذارد رونق شکل بگیرد، بخش است. چون اگر رونق شکل بگیرد، تهیه‌کننده هم می‌چرخد که بودجه را به ۲۰۰ یا ۳۰۰ میلیون برساند. وقتی چرخه وجود ندارد، چگونه این بول را وسط بگذاریم؟
■ و مشخصا دولت چه باید بکند؟
 مگر مرکز گسترش کم موسسه‌ای است؟ مرکز، اعتبار جهانی دارد، چون هر فیلم یک سنداست و اعتبار داد. بعضی از شبکه‌ها...

سینمای مستند در این چند سال رشد فوق‌العاده‌ای کرده است. در واقع اگر به معنای واقعی، روشنفکری در سینما داشته باشیم، متعلق به سینمای مستند است. سینمای مستند در آن دستاورد شرایب خود را دارد افرادی در آن تحت شرایط خاص، فیلم می‌سازند

interview

گذشته شده است و بودند و مرثبط بود، جمع آوری کردیم که نزدیک ۲۰۰ فیلم شد، ما فکر کردیم که سال آینده شاید به زحمت ۱۰۰ فیلم داشته باشیم، واقعا نگران بودیم که برای سال دوم فیلم نداشته باشیم، اما در کمال شگفتی **سه سال** طی یک سال ۲۴۰ فیلم در جشنواره داشتیم، وقتی فیلمسازان زمینه‌ای برای بروز داشته باشند، به این شکل کار می‌کنند.

■ **تازه‌ها را یادگار است و به سینما حقیقت نوسیده‌ایم.**
دقیقا هنوز نرسیده‌ایم، یادگار در سال سوم ۴۰۰ فیلم جذب کرد، اما متأسفانه تعطیل شد و بلافاصله حجم توجه و ساخت فیلم فرهنگی کم شد. مهم رویکرد است. جشنواره رویکرد را تعیین می‌کند و باعث گرایش فیلمسازان به آن می‌شود. این فیلم میراث فرهنگی کم داریم و بیشتر فیلم مستند اجتماعی داریم، بعضی‌ها تولید فیلم میراث فرهنگی را نمی‌پسندند، ایران هم مثل همه جای دنیا مسایل و مشکلات اجتماعی دارد، ما به خاطر سابقه تاریخی، در مباحث فرهنگی در دنیا بسیار پیشرو هستیم، چون تاریخ عظیمی داریم، ما در سیاست، نظام اجتماعی، اقتصاد و جامعه در دنیا حرف اول را نمی‌زنیم، حتی عقیم و گاهی سرشکسته اما در تاریخ و فرهنگ نه‌تنها سرشکسته نیستیم، بلکه از شاخص‌های دنیا هستیم.

■ **آمریکا تاریخ ندارد و با سیستمی برای خود تاریخ را به بهترین شکل نوشت، اما ما...**
ما چند سال است سینما داریم، از دهه ۳۰ صنعت سینما داریم، آمریکا آن قدر موفق بوده که شما الان نیویورک را با هیوستون تشخیص می‌دهید و نوادا و تلمک جغرافیای آن جا را می‌شناسید اما از دهه ۲۰ که صنعت سینما داریم و ۹۹ درصد فیلم‌ها در تهران ساخته می‌شود، کجای آن‌ها تهران را دیده‌اید؟ این دقیقا همان سینمای فرهنگی است. شهرسازی و معماری مساله است، آن‌ها به خوبی آن را نشان دادند و ما نه اغلب فکر می‌کنند فیلم‌های اجتماعی یعنی فیلمی که درگیری اجتماعی نشان دهد، اما نمی‌دانند که فیلم شهری فرهنگی، همه فیلم اجتماعی است. آمریکا بهتر از ما فکر را نشان می‌دهد، اما در کنار آن دانشجویی هاروارد را هم نشان می‌دهد، اما ما کی فیلمی داشتیم که پرسوناژ آن دانشجوی دانشگاه تهران باشد؟ شاید فقط یک «شبه‌های روشن» سینمای ایران حتی زن ایرانی را هم درست نشان نداد، فقط یکسری کلیشه کلی ما زنی را نشان دادیم که یک ریسی گروه در دانشگاه است؟ داریم و نشان ندادیم، کلی چیز برای ساختن داریم و نساختمان، اسپینشاسی سینمای داستانی بسیار زیاد است. اما سینمای مستند در این چند سال رشد فوق‌العاده‌ای کرده است. اشکالات فراوان دارد، اما رشد کمی و کیفی آن خیلی زیاد بود. در واقع هر معنای واقعی، روشنفکری در سینما داشته باشیم، متعلق به سینمای مستند است. سینمای داستانی شرایط خود را دارد و افرادی در آن تحت شرایط خاص فیلم می‌سازند اما...

■ **اگر ورود فیلم خارجی آزاد شود، اتفاق بهتری رخ نمی‌دهد؟**
اگر آزاد شود فیلم‌های ایرانی نخواهند فروخت و سینمای ایران ورشکست خواهد شد.

دیدمشن، اصلی بنیادین برای هر تولیدی است. سینما حقیقت فضای دیده‌شدن را برای مستند ایجاد کرد، زمانی که فضای دیده‌شدن برای آن اصلا وجود نداشت، به جز جشنواره کیش که بسیار محدود بود. سینما حقیقت گستره نمایشی ایجاد کرده که مساله بسیار مهمی است، بله، همواره ممکن است کسانی که جایزه نگرفته‌اند، حتی به حق راحت باشند، اما باید معدل را گرفت.

■ **معدل نمره شما به جشنواره چند است؟**
از صدها بالایی ۹۰ نمره در آن می‌دهم و برای من و به نظر من این جشنواره مهم‌تر از جشنواره فجر است، چه از نظر کیفی و چه از نظر ضرورت فرهنگی جامعه ما، چون بی‌تردید آینده سینمای ایران از آن سینمای مستند است. بگذارید باز رک بگویم، به محض باز شدن در به روی فیلم خارجی اعم از آمریکایی یا هندسی یا اروپایی، کسی دنگه سینمای ما را نخواهد دید. درست مثل سال ۱۳۵۶ که سینمای بدنه اعلام ورشکستگی کرد و سینما تعطیل شد، به چندین دلیل، از جمله موضوعات تکراری و خنده‌داری که دیگر مردم را راضی نمی‌کرد. مردم به دین فیلم خارجی می‌رفتند، بخش فرهنگی سینما از آن مثل نوسانی بری است. چون مخاطب خود را دارد و اصلا انتظاری برای فروش گسترده ندارد. در همان زمان هم ورشکستگی سینما مشکلی برای من یا کارسزمی یا مهرجویی یا حاتمی ایجاد نکرد، اما در همان زمان سینمای مستند بر قدرت خود کار را می‌کرد، سینمای مستند را کسی جز فیلمساز بومی نمی‌تواند کشف کند. حتی بی‌سی هم نمی‌تواند مثلا راجع به مراد اربلی فیلم خوبی بسازد. هر مستندساز خارجی که بخواهد راجع به ایران فیلم بسازد، در نهایت یک تحقیق دانشگاهی از راه می‌دهد، چون درک درک دراماتیک درستی از این جاندار؟

■ **من یا شما واقف، اما در مقام مخالف خوان، پس یاد صبا چه می‌شود؟**
یاد صبا فیلم ایرانی نیست اما اصلا یاد صبا موافق نیستم. وقتی شما همه را از بالا می‌بینید، چه اتفاقی می‌افتد؟

■ **خب این تمهید دراماتیک نیست؟ آیا این یک اثر نساخته؟ برای یک یاد برای یک راوی؟**
اساسا سینما مستند حق ندارد چیزی را اثر کند، اثر باید به‌سوزه تبدیل شود.

■ **این نگاه بی‌طرف نیست؟**
نه این نگاه بی‌طرف نیست، ببینید یاد صبا فیلم بسیار زیبایی است، شک نکندید که فیلم زیبا و برطرف‌تری است، فیلمسازان ما باید ساختار را از آن یاد بگیرند، اما از نظر رویکرد یکی از بدترین فیلم‌هاست. نگاه ایرانی نیست، درک دراماتیک درست ندارد، مثل این می‌ماند که من از کربش‌های هندی فیلم بسازم، هیچ وقت نگاه دراماتیک و رویکرد درستی مثل یک مستندساز هندی نخواهم داشت. این چیز خوبی است که انحصار فیلم مستند از آن‌ها است، یک انحصار بیولوژیک.

■ **اما این انحصار به شکلی بهتر نباید به تصویر در آید؟ شما بعد از ۵۰ سال فیلم ساختن برای پیدا کردن تمهید کننده به مشکل برمی‌خورید، چون بخش درستی وجود ندارد.**
چون هنوز خرجه اقتصادی فیلم مستند، خرجه کاملی نیست. فیلم داستانی

بگیرد، تهیه‌کننده هم می‌چرخد که بودجه را به ۲۰۰ یا ۳۰۰ میلیون برساند. وقتی خرجه وجود ندارد، چگونه این پول را وسط بگذار؟

■ **و مشخصا دولت چه باید بکند؟**
مگر مرکز گسترش کم موسسه‌ای است؟ مرکز، اعتبار جهانی دارد، چون هر فیلم یک سند است و اعتبار دارد، بعضی از شبکه‌ها حتی راش می‌خرند، مثل بی‌بی‌سی، یک آرشیو عظیم از راش‌های جهان، این جاست که دولت باید به‌وسیله و نقش حمایتی در معرفی آثار داشته باشد، نه این که بودجه بدهد، مستند اصلا احتیاجی به بودجه دولتی ندارد، در صورتی که اغلب فیلمسازها منتظر بودجه هستند. این می‌شود که سینمای می‌شود دولتی و نه ملی.

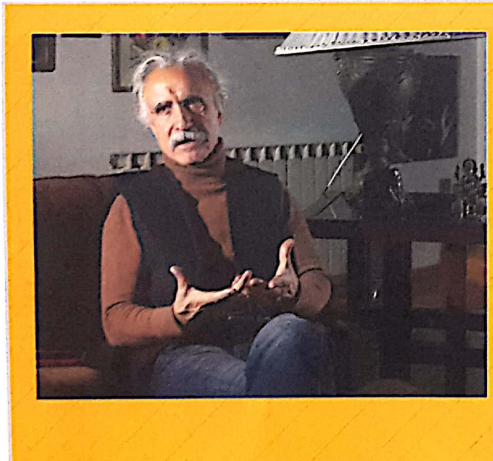
■ **راستش واقعا مرکز قصد همین کار را دارد، رییس مرکز به سمت مشارکت پیش می‌رود و رفته است.**
این بسیار کار درستی است، بالاخره مستندساز هم باید زندگی کند، نمی‌شود آن‌ها را به حال خود رها کرد. این کاری بسیار انسانی و ناشی از مدیریت درست است. مدیر مرکز فقط مسئول فیلم ساختن که نیست، مدبر مسایل زستی مستندسازان هم هست، چون اگر آن‌ها در تامین معاش خود هم دچار مشکل باشند، نسل‌شان از بین می‌رود، پس این یک مساله انسانی صرف نیست، این مدیریت منابع انسانی است.

■ **چیزی مثل بیمه بیکاری؟**
مستندساز ماییمه که ندارد، حقوق بیکاری که ندارد، نمی‌تواند هم همیشه انتظار داشت فیلم خوب بسازد، چون سینما غیر قابل پیش‌بینی است، پس باید فیلم بسازد که زندگی کند یا این حمایت نسل حفظ می‌شود و امروز فیلم متوسط بسازد، فردا فیلم خوب می‌سازد، وقتی تامین باشد، بهتر می‌تواند فکر کند و بهتر فیلمی بسازد.

■ **مرکز را تأیید می‌کنید، آیا تهیه‌کننده‌ها هم حق می‌دهید که بودجه خوب به فیلم نمی‌دهند؟**
کاملا، چون نمی‌تواند روی سرمایه خود ریسک کند و به کسی بدهد که فیلم بسازد، در کار فرهنگی می‌توان ریسک کرد، اما در کار تولید نه. شایمات باریک فرقی می‌کند.

■ **اما کسانی هستند که با عشق یا با پول های که از کار های دیگر تامین کرده‌اند، فیلم می‌سازند یا از دستمزدهای ابتدایی خود می‌گذرند.**
این یک امر شخصی است. فیلمساز می‌تواند برای یک یا دو فیلم این کار را بکند، اما نمی‌توان این را به قاعده تبدیل کرد و اگر به قاعده تبدیل شود که کسی از گلوئی زن و بچهایش ببرد یا خانه‌اش را بفروشد که فیلم بسازد، بسیار خطرناک است. از طرفی اقتصاد ما دولتی است و سرمایه بخش خصوصی اندک، با این وجود، نهاد‌های فرهنگی مالیات بسیار زیادی به دولت می‌پردازند، اما نهاد‌های اقتصادی خصوصی به نحوی از زیر بار پرداخت مالیات، حداقل سهمی می‌کنند فرار کنند، کدام فیلمساز ما حسابداری دارد که دفتر مالیاتی برای او تنظیم کند؟

- تمت شرایط
- فانص، فیلم
- می‌سازند
- من معتقدم
- سینمای
- مستند به سوی
- قصه‌گوشدن
- فواهد رفت و
- دیگر مستند
- صرف نفاوهایم
- داشت که این
- فیلمی خوب
- است و دیگر
- سینمای به
- قطار در دیوار
- فیلم بگیرد
- دیگر سینما
- نیست و این
- نوع سینمای
- مستند است
- که می‌تواند
- جاذبه ایجاد کند

تلویزیون فکر نکند سینمای مجانی است

تلویزیون که خطوط فرمز مشخص خود را دارد، هر چند شبکه مستند تلاش خود را می‌کند و یکی از پر مخاطب‌ترین شبکه‌هاست. ارزان خریدن فیلم توسط تلویزیون هم قسمتی از خرجه ناقص است، چون تلویزیون فکر می‌کند سینمای مستند، سینمای مجانی است. اصلا هم لزومی ندارد که سینمای مستند را وابسته به بخش تلویزیون کنیم. مباحث سینمای مستند، مباحث تخصصی است، مثلا اعتیاد، تمامی نهاد‌های اجتماعی دنیا می‌خواهند راجع به اعتیاد در ایران اطلاع کسب کنند. ما چند سازمان جامعه‌شناسی در دنیا داریم؟ بیش از ۱۰ هزار بنیاد به غیر از دانشگاه‌های جامعه‌شناسی، شما اگر هر کدام از این فیلم‌ها را یک نسخه به این‌ها بدهید، چند نسخه می‌شود؟ مگر «ژان روش» چطور فیلم می‌ساخت؟ منتظر بود که تلویزیون بودجه دهد؟ اگر این طور فکر می‌کرد باید در زیر یک بل چادر می‌زد و با فقر می‌مرد، اما او می‌آید یک بروشور از موضوع خود درست می‌کند و چند عکس و آن را برای موسسات مردم‌شناسی می‌فرستد. آن‌ها بلافاصله فیلم او را پیش خرید می‌کردند.

سینمای مستند قصه گو می‌شود

من معتقدم سینمای مستند به سوی قصه‌گوشدن خواهد رفت و دیگر مستند صرف نفاوهایم داشت و این خیلی خوب است و دیگر سینمای که فقط از در و دیوار فیلم بگیرد، دیگر سینما نیست و این نوع سینمای مستند است که می‌تواند جاذبه ایجاد کند. سینما باید جاذبه‌های خود را فضل فصل نو کند. نمی‌توان دیگر مثل دهه ۶۰ فیلم ساخت یا دهه ۴۰. ما اولین مملکتی هستیم که مستند دراماتیک ساختیم، که الان بی‌بی‌سی تازه می‌گوید: «داکیوراما، ما مستند صرف نمی‌ساختیم، اربعین تقوایی باک مستند حماسی دراماتیک است. این ثابت می‌کند که ما در این مدل از سینما در دنیا پیشرو بوده‌ایم. اتفاقا الان دارد احیای دهه ۴۰ اتفاق می‌افتد، حتی در تئاتر و ادبیات، این به معنای تقلید نیست، بلکه به معنای رجوع به منبع فکری غنی است. فیلمساز مستند، نه معروف می‌شود، نه سلبریتی و نه پولدار، فیلم می‌سازد چون رگه اصلی جریان روشنفکری در سینمای مستند است، روشنفکری واقعی و نه روشنفکرانه. معتقد به آگاهی‌سازی است.

■ نام فیلم: همین حوالی
 ■ کارگردان: بنیامین اثباتی
 ■ مدت زمان: ۲۰ دقیقه
 ■ درباره فیلم: این فیلم بیانگر مرزی از احترام و فراموشی است و در صدد ایجاد نگاه تازه نسبت به فرزندان است که والدین خود را به خانه سالمندان فرستاده‌اند. فرزندان که بارها در کودکی از سوی والدین مورد بی توجهی قرار گرفته‌اند و در زمان بزرگسالی حاضر به نگهداری از پدر یا مادر کم توان خود نیستند.

نگاهی متفاوت به

روزگار سالمندی

اثباتی از آدم‌های همین حوالی می‌گوید

به بهانه ساخت فیلمی برای جشنواره فیلم ۱۰۰ یا یکی از خانه‌های سالمندان آشنا شدم و پس از ساخت فیلمی تبلیغاتی برای آن‌ها بیش از هفت ساعت راش برایم باقی ماند. فکر کردم که تا به حال هزاران فیلم در خصوص سالمندان ساخته شده اما نگاهی که در ذهن من بود، متفاوت از فیلم‌های ساخته شده در این باره است. مصاحبه‌هایی با گروه‌های مختلف سنی از بچه ۶ ساله تا افراد مسن داشتم و در میان صحبت‌های آن‌ها به دلایل تنها شدن برخی از سالمندان و رها شدنشان در خانه سالمندان اشاره کردم. در نهایت این مصاحبه‌ها با تصویری که از خانه سالمندان داشتم، همراه شد، تا فیلم «همین حوالی» کامل شود.

مخاطب یا تماشاگر این فیلم متوجه می‌شود هر فرزندی که پدر یا مادرش را به خانه سالمندان می‌فرستد، الزاماً فرد بدی نیست و نباید نسبت به همه افراد که چنین تصمیمی می‌گیرند، نگاه منفی داشت. باید دید چه اتفاقی رخ داده که آن‌ها ناچار شده‌اند، پدر یا مادرشان را در خانه سالمندان بگذارند. ممکن است افرادی که به خواسته‌های پدر و مادر خود در سنین پیری توجهی ندارند، در دوران کودکی مورد بی توجهی خانواده قرار گرفته باشند. دوستی در خارج از ایران دارم که با شنیدن نام پدر و مادرش دگرگون می‌شود و حاضر نیست درباره آن‌ها حرف بزند. مسلمان این فرد خاطره خوشی از والدین خود ندارد.

تصور من این است که همین حوالی می‌تواند تا حدودی دیدگاه‌های منفی موجود درباره فرزندان اهالی خانه سالمندان را کاهش دهد. از سوی دیگر، ممکن است پدر و مادری که فرزندان خود را به نوعی آزار می‌دهند و تنها به فکر خواست خود هستند، با تماشاگر این فیلم کمی در رفتار خود بازنگری کرده و نسبت به فرزندان خود مهربان‌تر باشند. نباید گرفتاری‌های روزمره زندگی موجب بی توجهی به فرزندان شود.

درباره فیلم

■ نام فیلم: آهستگی
 ■ کارگردان: یاسر خیر
 ■ تهیه کننده: یاسر خیر
 ■ زمان: ۸۳ دقیقه

این مستند روایت زندگی رضا درانی است که ابتلا به بیماری ام‌اس موجب ایجاد تنش در زندگی مشترکش می‌شود؛ تصمیم به جدایی یا ماندن، آخرین انتخاب آن‌ها پس از ۲۶ سال زندگی مشترک است.

درباره کارگردان

■ کارگردان: یاسر خیر
 ■ مهم‌ترین آثار: زمستان، عشق و سایر قوانین، هامون عشق، مزرعه‌ای که روید و شهر شد
 ■ مهم‌ترین جوایز: تندیس بهترین کارگردانی از خانه سینما برای فیلم «آهستگی»، دیپلم افتخار جشنواره وارث برای «زمستان، عشق و سایر قوانین»...

ام.اس، کمال گرایه و امیدواری

روایت یاسر خیر از مستند «آهستگی»: «این مستند نگاهی متفاوت به بیماری ام.اس دارد و در بعدی وسیع تر روابط و مناسبات انسانی را مدنظر قرار می‌دهد»

عرفان جلالی

jalali.se@gmail.com

یاسر خیر امسال با «آهستگی» در جشنواره سینما حقیقت شرکت دارد. مستندی که در بستری خانوادگی روایتی متفاوت از مبتلایان به بیماری ام.اس را به تصویر می‌کشد. فیلمی که به دلیل شیوه پرداخت و سوزناک و جالب توجهش می‌تواند برای مخاطب خاص و عام جذاب و دیدنی باشد. این کارگردان پیش از این نیز آثاری چون «زمستان، عشق و سایر قوانین»، «هامون عشق»، «مزرعه‌ای که روید و شهر شد» را ساخته است. گفت‌وگو با یاسر خیر به بهانه حضور «آهستگی» در جشنواره سینما حقیقت را در ادامه می‌خوانید.

■ چطور شد که به فکر ساخت مستندی با محوریت بیماران ام.اس افتادید؟ ایده اصلی این مستند از چه زمان و چگونه شکل گرفت؟
 من از سال ۹۱ و به دنبال آشنایی با تعدادی از افرادی که به بیماری ام‌اس مبتلا بودند، درگیر این موضوع شدم و تصمیم به ساخت مستندی در این باره گرفتم. در واقع نکته جالب این بود که آن‌ها با وجود ابتلا به این بیماری سخت، نه تنها ناامید، مأیوس و منفعل نشده بودند، بلکه مصمم به شکست بیماری بودند. آن‌ها بدون آن که از جانب فرد یا سازمانی تحت حمایت خاصی قرار گرفته باشند، در حرکتی خودجوش و به‌شکلی کاملاً صمیمانه و دوستانه دور هم جمع شده بودند، به صورت منظم جلساتی را برگزار می‌کردند و از این طریق تجربیات و نظرات خود را با یکدیگر مطرح می‌کردند، حتی مکان یا فضایی را هم برای این کار نداشتند و با وجود همه مشکلات و سختی‌های خواستند با شجارت و کمک هم بر این بیماری غلبه کنند. این افراد آن قدر پرتلاش و مصمم بودند که سرانجام گروه خود را گسترش دادند و حتی انجمن ام‌اس را در زاهدان ثبت و تشکیلات منظم و جالب توجهی را برای جلسات خود ایجاد کردند.

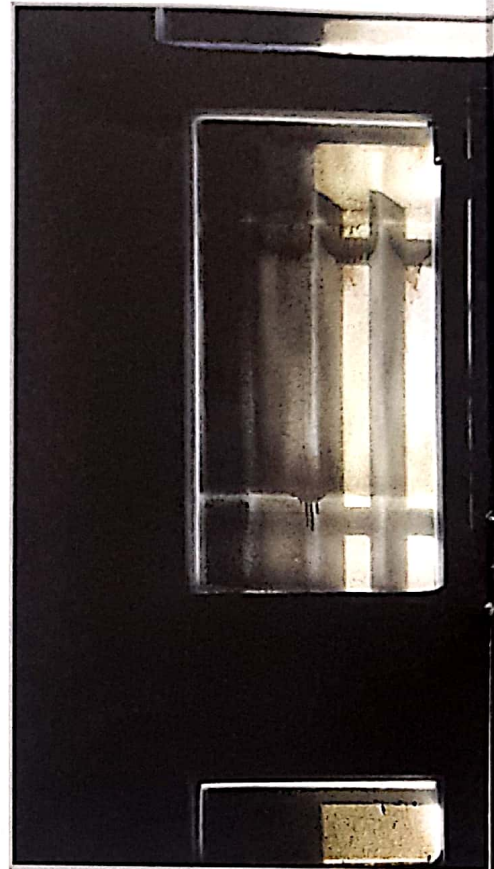
■ چطور با این گروه آشنا شدید؟
 من ابتدا به عنوان یک فیلمساز به جلسات آن‌ها دعوت شدم و پس از شرکت در این جلسات تحت تاثیر شخصیت‌ها قرار گرفتم، به ویژه شخصیت مدیر این انجمن برایم خیلی جالب بود. مدیر انجمن با وجود مشکلاتی که در زندگی خانوادگی خود داشت، اما هنگام کار شخصیتی بسیار مقتدر و به معنای واقعی مدیر و رییس بود. واقعا از این حرکت جالب و انرژی زیاد آن‌ها خوشم آمد، همان زمان بود که تصمیم به ساخت مستندی در این خصوص گرفتم و تولید آن را آغاز کردم.
 ■ چقدر زمان صرف تحقیق و پژوهش پیرامون این موضوع کردید؟

حدود یک سال را صرف تحقیق و پژوهش در مورد این موضوع کردم و طی یک‌ساله که با اعضای این گروه همراه بودم، کاملاً با آن‌ها آشنا و صمیمی شدم که این موضوع هم کمک زیادی به ساخت این مستند کرد. کار فیلمبرداری و مسایل فنی فیلم هم حدود سه سال توسط یک گروه کاملاً حرفه‌ای انجام شد و هر یک از اعضای گروه نکته‌ها و دیدگاه‌هایی را به فیلم اضافه کردند تا در نهایت به شکل کنونی درآمد. سه برابر یک فیلم

MS, Perfectionism and Hopefulness

Narrative of Yasser Khayyer from "Slowness"; the documentary has a different look to MS disease and in a bigger scale, it's considered humanistic relationships. "Slowness" can be fascinating and attractive for general and special audience. The director has directed some other works like "Winter, Love and other Rules", "Plain of Love", "A Farm Which Was Grown and Became City". "In 2012 I became familiar with some MS patients, and then I was engaged with their problems and life, so I decided to make a documentary about their life. In fact, the interesting point was that they were not hopeless, disappointed and passive while they suffer from their disease but they were decisive to defeat the illness. They gathered in a self-motivated movement in a very friendly and cordial shape. They hold some meetings regularly and by this way, they talk about their problems and comment about their situations. They even registered an association under their name and formed an arranged system for their meetings."

Yasser Khayyer

- نام فیلم: پسر
- کارگردان: محمدمهدی خالقی
- زمان: ۲۵ دقیقه
- درباره فیلم: «پسر» با ساختاری متفاوت، دیالوگ یک مادر افغانی با پسرش را که به جمع مدافعان حرم پیوسته است، بازگو می‌کند. شهید محمد رضا خاوری با نام جهادی «حجت» از مجاهدان افغانستانی و فرمانده ارشد لشکر فاطمیون بود.

واگویی های یک مادر

روایتی از مبارزات شهید حجت در سوره از زبان مادرش

مستند «پسر» روایت زندگی و مبارزه های شهید محمد رضا خاوری معروف به شهید حجت از فرماندهان فاطمیون است که از نگاه مادرشان مطرح می‌شود. فاطمیون همان مبارزان افغان مدافع حرم در سوریه هستند و شهید حجت از فرماندهان اطلاعات و شناسایی عملیات این گروه بوده است، البته سابقه مبارزات شهید حجت به حضور در سوریه محدود نمی‌شود و او پیش از آن هم در زمان حضور طالبان در افغانستان با این که در سن جوانی بود، حضور فعالی داشت. نکته دیگر این که او جزو شهدای معروف فاطمیون است که یک سال پیش در ایام محرم به شهادت رسید. یک بار به گلزار شهدای بهشت رضای مشهد رفته بودم و برای شهدای فاطمیون فاتحه می‌خواندم. نبری در آن محدوده ایزان بود که عکس شهیدی روی آن چاپ شده بود. تصویر شهید و نگاهش برابم خیلی جذاب بود، آن موقع حتی اسمش را هم نمی‌دانستم. از ذهنم گذشت که چه خوب بشود درباره این شهید کار کنم و بعد از مدتی ایشان را شناختم. آن زمان گویا شهید حجت تازه به شهادت رسیده بودند. مجموع این عوامل من را ترغیب کرد سراغ ساخت مستند «پسر» بروم. البته پیش از این هم سابقه ساخت مستند درباره افغان‌ها را داشتیم و حدود ۲۰ مستند در این باره ساخته‌ام. نخستین بار سال ۲۰۰۶ به افغانستان رفتم، زیرا این کشور به دلیل همسایگی با ما همیشه برایم یک دغدغه بود و دوست داشتم از نزدیک آن را بشناسم و درباره‌اش بدانم. خودم هم ساکن مشهد هستم که فاصله زیادی با افغانستان ندارد. از سوی دیگر، در این باره مطالعات بسیاری داشتم و در مورد، تاریخ و فرهنگ این کشور می‌خواندم. وقتی هم که با گروه رسانه‌ای فاطمیون آشنا شدم، افغان‌بودن این گروه به دلیل همان علاقه شخصی برابم جذابیت زیادی داشت تا این که پس از مطالعه درباره شهدای این گروه به شهید حجت رسیدم. این مستند با همکاری شبکه افق و گروه رسانه‌ای فاطمیون ساخته شده است.

جایزه شهید آوینی

به‌طور کلی بیماری و به‌خصوص بیماری‌های سخت و لاعلاج، انسان‌ها را رادیکال‌تر می‌کند، چرا که دیگر از هیچ چیزی ترس ندارند و این مساله موجب تغییر دیدگاه و سبک زندگی آن‌ها می‌شود. این موضوع در زندگی‌های مشترک هم زیاد اتفاق می‌افتد، وقتی یکی از طرفین یا هر دو زوج درگیر بیماری خاصی می‌شوند، دیگر تعارفات مرسوم را کنار گذاشته، هر کدام می‌خواهند آن‌طور که دوست دارند، زندگی کنند و این مساله مشکلات و تنش‌هایی را در زندگی زناشویی آن‌ها به وجود می‌آورد. این‌ها اتفاقاتی است که سعی کردم در طول فیلم به آن‌ها بپردازم. در آهستگی هم زوج اصلی و محوری فیلم با چالش بزرگی در زندگی مشترک خود روبرو می‌شوند؛ از طرفی با ابتلای مرد خانواده به ام‌اس دیدگاه‌ها و خواسته‌های این زوج دستخوش تغییر شده و اختلافاتی میان‌شان به وجود می‌آید و از سوی دیگر به دنبال حفظ زندگی مشترک ۲۶ ساله‌شان نیز هستند؛ در این میان طلاق هم یک تابو محسوب می‌شود و همه این مسایل موجب پیچیده‌شدن شرایط و زندگی آن‌ها می‌شود. از این منظر فیلم سعی دارد همه جوانب را در این خصوص بررسی کرده و از ابعاد گوناگون این چالش‌راه تصویر بکشد.

■ با توجه به محوریت بیماری ام‌اس در این فیلم، فکر می‌کنید «آهستگی» تا چه اندازه بتواند با مخاطب عام ارتباط برقرار کند؟
 البته این مستند فقط درباره بیماری ام‌اس و مبتلایان به آن نیست، بلکه روایتی از جریان زندگی و به‌طور کلی جامعه است، روایتی از آدم‌هایی که با وجود دست‌وپنجه نرم کردن با مشکلات و سختی‌های مختلف هیچ‌گاه ناامید نشده، دست از تلاش برنمی‌دارند. در این منظر می‌توان گفت فیلم فراتر از یک بیماری است و به‌نوعی می‌توان موضوع آن را روابط و مناسبات انسانی دانست. بدون شک وقتی موضوع یک فیلم انسان و مسایل مربوط به آن باشد، از مرزهای یک جامعه یا کشور فراتر رفته می‌تواند با هر قشر یا مردمی در هر نقطه از جهان سخن بگوید. فیلم‌های که انسان محور آن است می‌تواند با هر نوع مخاطبی فارغ از جنسیت، نژاد، طبقه یا ملیت ارتباط برقرار کند و نمی‌توان آن را منحصر به یک مکان یا فرض تصور کرد.

سینمایی برای ساخت این مستند انرژی و زمان گذاشتم. البته قطعاً بدون تلاش و حمایت تمامی عوامل فیلم، این اثر هیچ‌گاه ساخته نمی‌شد. در واقع این مستند حاصل تلاش جمعی یک گروه خوب و حرفه‌ای است که سه سال از زندگی خود را پای آن گذاشتند و از هیچ تلاشی برای پیشبرد این پروژه کوتاهی نکردند.

■ معمولاً آثار سینمایی که با موضوع و محوریت یک بیماری ساخته می‌شود، تم و فضایی غمگین و تلخ دارد و در برخی موارد مخاطب را پس می‌زند، آیا مستند شما هم این‌گونه است؟

من همیشه فیلم‌هایم را با اعتقاد و نگاه شخصی خود می‌سازم. به نظر من حقیقت انسان غم و ناامیدی نیست، حقیقت انسان تلاش، کوشش و امیدواری است، تلاش برای ساختن آینده و زندگی بهتر. این نگاه امیدوارانه و کمال‌گرایی به همان نسبت که در زندگی شخصی‌ام وجود دارد، در طول فضای این فیلم هم جاری است، به همین دلیل فیلم به هیچ عنوان فضای غمگین یا سیاهی نداشته و اصلاً دلم‌آس و ناامیدی نمی‌زند.

■ برای ایجاد چنین فضایی چه نوع روایتی را برگزیده‌اید؟

فیلم روایت داستانی ندارد و به شکلی مستندگونه پیش می‌رود. حوادث و اتفاقات دنیای واقعی؛ مصالح و مواد اولیه‌ای است که به ساخت این اثر کمک کرده است. من سعی کرده‌ام از اتفاقات واقعی استفاده کنم و آن را از فیلتر احساس و منطق خود عبور دهم تا به ساختاری که مدنظرم بود، برسیم. بنابراین این مستند عناصر آثار داستانی سینما همچون شروع، اوج، تعلیق، پایان‌بندی و غافلگیری را در بطن خود دارد. از سوی دیگر به عنوان یک اصل، در این مستند سعی کردم از پرداختن بی‌مورد به حواشی پرهیز و کاملاً بر اصل موضوع تمرکز کنم. خوشبختانه شخصیت‌های فیلم هم جلوی دوربین کاملاً راحت بودند، در واقع می‌توان گفت خودشان بودند و این کمک زیادی به ایجاد تصویری واقعی از آن‌ها کرد.

■ البته با تاب این موضوع در حوزه خانواده و پرداخت آن در قالب روابط زوج‌ها نیز می‌تواند به خودی خود برای مخاطب جذاب باشد.

من همیشه فیلم‌هایم را با اعتقاد و نگاه شخصی خود می‌سازم. به ناامیدی نیست، حقیقت انسان تلاش، کوشش و امیدواری است، تلاش برای ساختن آینده و زندگی بهتر.

مستند فقط درباره بیماری ام‌اس نیست، بلکه روایتی از جریان زندگی و آدم‌هایی است که با وجود دست‌وپنجه نرم کردن با مشکلات ناامید نشده و دست از تلاش برنمی‌دارند.

نام فیلم: غلامرضا
 کارگردان: مصطفی امامی
 درباره فیلم: «غلامرضا» مستندی درباره یک مرد روستایی به همین نام است. غلامرضا تا الان که ۴۵ سال از زندگی‌اش می‌گذرد، هر بار که خواسته به مشهد و پاپوس امام رضا (ع) برود، مشکلی پیش می‌آید که او به هدفش نرسد. در این فیلم علاوه بر شخصیت و مشکلات شخصیت اصلی فیلم، کمک‌های گروه فیلمبرداری برای رسیدن او به خواسته‌اش را هم می‌بینیم.

یک آرزوی ۴۵ ساله

مصطفی امامی از «غلامرضا» و ساخت زندگی او می‌گوید

1 من برای ساخت یک فیلم داستانی به شهرستان نهبوند رفته و به دنبال لوکیشن می‌گشتم که در روستای سورن به غلامرضا برخورد کردم و دیدم سوزه مناسبی است. سعی کردم دنبالش کنم تا بتوانم فیلمی درباره او بسازم. اصولاً روستایی‌ها یک مقدار در برابر دوربین گارد دارند، اما خود غلامرضا خیلی بدش نمی‌آمد و به دلیل شرایطش دوست داشت در فیلم حضور داشته باشد. به هر حال یکی از کارهای مستندسازها این است که باید آنقدر رفت‌وآمد کنند تا سوزه راضی شود.

2 بیش از این که سوزه را برای انجمن سینمای جوانان مطرح کنم، احساسم این بود که تمام سوزه‌های مربوط به مستندهای ساخته‌شده با موضوع امام رضا (ع) سوخته. بنابراین هیچ وقت فکر نمی‌کردم درباره این موضوع فیلمسازی کنم اما آنقدر این سوزه جذاب بود که متوجه شدم می‌توان درباره این ابر کار کرد. با نگاهی نو و بدیع به این موضوع، سعی کردم این جذابیت را به فیلم هم اضافه کنم؛ چون اگر یک فیلم مستند کارگردانی، تدوین و موضوع جذاب نداشته باشد، برای بیننده کسل‌کننده است. من هم تمام تلاشم این بود که مردم به سمت مستند جذب شوند. ناگفته پیداست اگر آثار تولیدی فاقد کشش و جذابیت باشند از طرف مخاطب پس زده می‌شوند.

3 وقتی وارد تولید شدم، احساس کردم روایتی که قرار است از زندگی غلامرضا گفته شود، یک طرف ماجراست و کمک ما به او، طرف دیگر، یعنی وظیفه ما بود که هنگام تصویر کشیدن زندگی او، برای رسیدن به هدفش هم کمک کنیم. در کنار آن فعالیت دیگری هم داشتیم، باید مردم روستا را مجاب می‌کردیم دست از سنت‌ها و عقاید کهنه و دست‌وپاگیر بردارند و بپذیرند اتفاق خیلی عجیبی قرار نیست بیفتد. این دورویه را به صورت موازی در کنار هم پیش بردیم و سعی شد به جذابیت فیلم اضافه شود. امیدوارم به هدفی که از ابتدا در پی تحقق آن بودم با مستند «غلامرضا» رخ داده باشد و فیلم بتواند تاثیر خود را روی مخاطب بگذارد.

مستند کوتاه

میراث از حامد

حامد خسروی، مستندساز فقید سینما «میراث گمشده»، را درباره منطقه‌ای در شمال کشور با توجه به اهمیت باستانی این ناحیه و چشم طمع قاچاقچیان به آن ساخته است

سوسن سیرجانی
 soosansirjani@yahoo.com

منطقه آقااولر از توابع تالش در استان گیلان، میراثی پنهان در زیر خاک‌های خود دارد. این منطقه باستانی و گورهای عجیب و وحشتناکش انگیزه حامد خسروی برای ساخت فیلمی مستند شد. اما وقتی فیلم به مرحله تدوین می‌رسد، خسروی در یک حادثه تصادف فوت می‌کند و خانواده او ادامه کار ساخت فیلم را به دوست نزدیک و تدوینگرش، حمید نجفی قرار می‌سپارند. او از «میراث گمشده» و خواسته‌اش درباره دیده شدن زحمات دوستش می‌گوید.

پس از این ماجرا با به وجود آمدن جو رسانه‌ای، بازی دلایل‌ها و قاچاقچیان عتیقه، بیشتر می‌شود. مردم این مناطق خیلی تهیدست هستند و به راحتی حرف قاچاقچیان را می‌پذیرند و از طرفی خیلی از افراد به بهانه ساختمان‌سازی مجوز گرفته‌اند و زمین‌های این مردم را از آن‌ها به قیمت‌های پایین خریداری کردند. خانه و زمین‌هایی که در واقع روی گورهای قدیمی قرار دارند و با این ساخت‌وسازها به کل از بین می‌روند.

میراث فرهنگی برای جلوگیری از این ساخت‌وسازها چه کاری انجام داده است؟
 دقیقاً، فیلم با بیان و نشان دادن این فضا به پایان می‌رسد که دولت کمکی به ساکنان نمی‌کند و از طرف دیگر یکسری افراد در آنجا مشغول حفاری هستند و در کنار آن هم افرادی با کلاه گذاشتن بر سر مردم منطقه به دنبال این عتیقه‌ها هستند.

می‌دانید چرا حامد خسروی سراغ چنین سوزه‌ای رفته است؟

من در هفت یا هشت کار قبلی با او همراه بودم. دو سال از هم بی‌خبر بودیم تا این اتفاق برای حامد افتاد. علت این که چرا این سوزه را انتخاب کرده است، واقعا نمی‌دانم، اما فکر می‌کنم چون حامد چند سالی کار نکرده بود، این فیلم به نوعی بازگشتش به سینمای مستند حرفه‌ای بود.

شما از چه زمانی به پروژه پیوستید؟

من از ابتدای پروژه همراه این گروه نبودم، بعد از این که این اتفاق برای حامد رخ داد، خانواده‌اش مخصوصاً مادرش به من گفتند تو با حامد کار کرده‌ای و با روحیات و نحوه کار او آشنا هستی، این پروژه را تمام کن، حتی من نمی‌دانستم که فیلمبرداری پروژه تمام شده یا نه؟ اما حس من از راش‌هایی که به دستم رسید این بود که هنوز مقداری از کار فیلمبرداری باقی مانده است. به هر حال دیدن راش‌ها و تجربه‌های مشترک گذشته‌ای که با هم داشتیم باعث شد در ذهنم روندی برای فیلم بیایم، اما تراش‌ها به دستم برسد، کمی زمان برد.

راش‌ها که به دست تان رسید، ساختاری برای فیلم پیدا کردید، روایت فیلم بر اساس همین روند است؟

«میراث گمشده» یک فیلم مشاهده‌گر و تا اندازه‌ای گزارشی است. اتفاقات فیلم در روستایی در اطراف تالش می‌گذرد که این منطقه به نام مرییان یا آقااولر معروف است. اقوام گذشته در کوهپایه‌های توابع تالش زندگی می‌کردند و از آن‌ها قبرهای زیادی مانده است. از طرفی آثار باستانی در این منطقه از عصر آهن وجود دارد، به همراه مساجد عجیب و غریب و... قبرهایی که از آن صحبت کردم، بسیار زیاد و وحشتناک هستند و با توجه به صحبت‌های مردم در فیلم، قابل شناسایی برای همه نیست. نخستین بار روس‌ها در این منطقه حفاری و آثار و اقلام باستانی را با خود از کشور خارج می‌کنند.

و مردم که به این ماجرا وارد می‌شوند؟

بعد از این کم‌کم خود مردم این منطقه به ارزش این اشیای بی‌میرند و شروع به حفاری می‌کنند، در این میان دلایل‌ها وارد کار می‌شوند و این اشیای به قیمت بسیار ناچیزی به فروش می‌رسند. مأموران میراث‌فرهنگی پس از مدتی وارد عمل می‌شوند و با کمک مردم روستا، خیلی از این مناطق که راه‌های ارتباطی صعب‌العبوری هم دارند، شناسایی می‌کنند.

A heritage from Hamed

Late Hamed Khosravi made "Lost Heritage" about a region in the north of Iran with special look to the importance of this area that tool the greedy eyes of smugglers. Aghaoler region in Gilan Province has a hidden heritage inside its soil. This ancient region with its strange and frightening graves caused Hamed Khosravi start to make a documentary based on the importance of this area. When Khosravi was making the film and it's been reached to editing process, he passed away in a car accident and his family continued his work. They entrusted it to his editor friend Hamid Najafi Rad. "Lost Heritage" is an observing film, we can say that this is a report film which is about Merian or Aghaoler region in north of Iran." Hamid Najafi Rad

دویدن برای هیچ

همراه با مصطفی آتش مرد دو مستند «دویدن در اتاق بسته». این مستند با دستمایه قرار دادن اتفاقات و حوادث ویژه و خاص زندگی یک جوان، در لایه‌های عمیق‌تر به بررسی پدیده شهرت در جامعه می‌پردازد

عرفان جلالی

jalali.se@gmail.com

مصطفی آتش مرد در مستند «دویدن در اتاق بسته» با دستمایه قرار دادن اتفاقات و حوادث ویژه و خاص پیش آمده در زندگی یک جوان، در لایه‌های عمیق‌تر به بررسی پدیده شهرت در جامعه می‌پردازد. این مستند، قصه زندگی جوانی است که ادعای ۱۰ سال است نخوابیده و توانسته رکورد دوی استقامت را به مدت ۳۰ ساعت بدون توقف از آستانه اشرفیه تا تهران به نام خود ثبت کند. هر چند این مستند سوژه بکر و تاز داش را بیش از هر چیز و امدار شخصیت متفاوت قهرمانش و همچنین حوادث و اتفاقات خاص و غیر منتظره‌ای است که در مسیر زندگی برای او رخ داده، اما کارگردان در این اثر سعی کرده این موضوع جذاب را با ریتمی تند و ساختاری منسجم و پرکشش ارائه دهد و مخاطب را تا پایان با خود همراه کند.

یک سوژه جذاب

آتش مرد درباره ایده اولیه ساخت این مستند می‌گوید: «حدود دو سال پیش بود که هنگام تماشای یک برنامه تلویزیونی در جریان زندگی مرد جوانی قرار گرفتم. او مدعی بود چیزی در ۱۰ سال است نتوانسته بخوابد. این جوان که ابراهیم عطایی نام دارد، زندگی بسیار پرفراز و نشیبی را تجربه کرده و آن طور که خود نقل می‌کند از زمانی که در دریا دچار سانحه می‌شود و به دلیل غرق شدن، با مشکلات شدید بی‌خوابی روبه‌رو شده و از آن پس دیگر نتوانسته بخوابد. حوادث و اتفاقات عجیب و غریب در زندگی او اما به همین جا ختم نمی‌شود، ابراهیم پس از آن تصمیم می‌گیرد مسافت میان شمال کشور تا تهران را طی دو روز و دو ساعت بدون توقف، بدون تا نامش به گونه‌ای دیگر بر سر زبان‌ها بیفتند، به قول خودش با این کار حتی رکورد گینس را هم زده است.»

مشکلات ابراهیم

بعد از شنیدن روایت جالب آتش مرد، از او می‌پرسم حتما این ویژگی به کمک ابراهیم آمده و حالا زندگی خوب و پررونقی دارد، جالبش اما منفی است: «ابراهیم در زندگی خصوصی و شخصی خود با مشکلات بسیار زیادی روبه‌رو است که مهم‌ترین آن‌ها بیکاری است. این در حالی است که در تمام این سال‌ها به دنبال پیدا کردن شغلی مناسب و نامین مخارج زندگی‌اش بوده، اما هر چقدر دست‌وپا زده و سعی کرده تا اثبات کند آدم ویژه و خاصی است، فایده‌ای نداشته است. هر چند بارها و بارها به برنامه‌های مختلف تلویزیونی دعوت شده و به نوعی به چهره‌ای معروف هم تبدیل شده، اما شهرت هم موجب حل مشکلات وی نشده است، تا این که مشکل بی‌خوابی به کمکش می‌آید و در نهایت به عنوان نهمین شبانه در یک پارک استخدام می‌شود.»

انگیزه سفر به شمال

قصه زندگی عجیب و غریب ابراهیم اما آن قدر برای آتش مرد جالب توجه و هیجان‌انگیز هست که آن را جلوی دوربین

Running for Nothing

Running in Closed Room" documentary directed by Mostafa Atash Mard focuses on special happenings and event in a youth's life and in its deeper layers it considers the fame phenomenon in the society. "It was around two years ago when I was watching a TV show and then I became familiar with a young man who claimed he couldn't sleep for ten years. His name is Ebrahim Atayi whose life was full of ups and downs. As he said, after he experienced drowning accident he faced with the problem of insomnia and then after he couldn't sleep anymore. However, his difficulties are not just limited to his sleep problem because after all of these stories he decided to run the distance between North of Iran to Tehran and even broke Guinness World Records." Atash Mard talked about primary idea of the documentary

درباره فیلم

■ نام فیلم: دویدن در اتاق بسته
 ■ کارگردان: مصطفی آتش مرد
 ■ تهیه‌کننده: مهدی مطهری
 ■ زمان: ۲۹ دقیقه
 ■ درباره فیلم: ابراهیم عطایی سال‌هاست نتوانسته بخوابد. او که بیش از هر چیز دنبال یافتن شغلی مناسب است، چاره کار را در رسیدن به شهرت می‌داند، پس تصمیم می‌گیرد تا ۳۰ ساعت بدون توقف از شمال تا تهران بدود و رکوردی به نام خود ثبت کند.

یک عشق شهرت واقعی

ابراهیم اما تنها یکی از انبوه جوانانی است که دوست دارد در جامعه دیده شود و مورد توجه قرار گیرد، او از این طریق به دنبال یافتن راهی است تا بتواند بر مشکلاتش چیره شود. آتش مرد تناقض جالبی را در این خصوص مطرح می‌کند: «کنته جالب توجه درباره شخصیت و منش ابراهیم این است که میل به دیده شدن در او بسیار زیاد است؛ به بیان عام او یک عشق شهرت واقعی است. اگرچه تمایل به شهرت و دیده شدن از سوی دیگران در وجود بسیاری از ما انسان‌ها وجود دارد، اما این ویژگی در ابراهیم به شکلی افراطی دیده می‌شود. اما تناقض آن جاست که این شهرت که قاعدتاً باید به کار او بیاید، هیچ سودی برایش نداشته و هیچ کدام از مشکلات شخصی‌اش را در زندگی حل نکرده است. بنابراین مساله بی‌خوابی و ثبت یک رکورد جهانی توسط شخصیت اصلی فیلم در رشته دوومیدانی اولویت دوم من در این فیلم است و اولویت و هدف اصلی‌ام در واقع بررسی پدیده شهرت و مورد توجه قرار گرفتن در جامعه است.»

امیدواری به موفقیت فیلم

از او می‌پرسم با تمام ویژگی‌هایی که دویدن در اتاق بسته دارد، چقدر احتمال می‌دهید که در جشنواره سینماحقیقت با اقبال عمومی روبه‌رو شود؟ آتش مرد این گونه پاسخ می‌دهد: «دویدن در اتاق بسته» منتخب جشن سینما بود و در آن جا با استقبال خوب مخاطبان هم همراه شد و قطعاً اگر در بخش مسابقه جشنواره سینماحقیقت شرکت می‌کرد با شرایط متفاوتی روبه‌رو می‌شد. با این حال از آن جا که فیلم، سوژه و موضوع پرکشش و جذابی داشته و همراهی با شخصیت جالب کاراکتر اصلی می‌تواند تجربه هیجان‌انگیزی برای مخاطب باشد، امیدوارم در این جشنواره هم مورد توجه قرار گیرد.»

ببرد. وی انگیزه‌اش از ساخت این مستند را این گونه توضیح می‌دهد: «داستان زندگی ابراهیم که در روستایی در حوالی آستانه اشرفیه در شمال کشور زندگی می‌کند، آن قدر برایم جالب و جذاب بود که تصمیم گرفتم بلافاصله با سفر به شمال کشور از نزدیک با او آشنا شوم و در صورت امکان مستندی را براساس زندگی، حوادث و اتفاقاتی که برای او رخ داده بسازم. البته در ابتدا که این موضوع را شنیدم فکر می‌کردم در تمام این سال‌ها اصلاً نتوانسته بخوابد، اما پس از آن که تعدادی از پزشکان و متخصصان آزمایش‌هایی را در این خصوص از او به عمل آوردند، مشخص شد که نمی‌تواند خواب عمیقی داشته‌باشد و خواب او آن قدر سبک است که خودش متوجه آن نمی‌شود.»

روایت خطی

آتش مرد پس از سفر به زادگاه ابراهیم از نزدیک در جریان شخصیت جالب و زندگی پرفراز و نشیب او قرار می‌گیرد و طی ۱۵ روز این مستند را فیلمبرداری می‌کند. این مستندساز درباره روند تولید فیلمش می‌گوید: «فیلمبرداری این فیلم به صورت پراکنده و در ۱۵ روز انجام شد، اما فرآیند تدوین و سایر مسایل فنی به دلایلی طولانی شد و حدود ۷-۸ ماه زمان برد تا فیلم آماده شود.» این مستندساز همچنین درباره شیوه روایت «زندگی در اتاق بسته» می‌گوید: «فیلم روایتی خطی داشته و با دویدن ابراهیم به عنوان کاراکتر اصلی شروع می‌شود. ابراهیم در ادامه به روایت زندگی‌اش می‌پردازد و این که چطور شد تصمیم به دویدن گرفت؛ این موضوع در واقع محتوای یک‌سوم ابتدایی فیلم است و پس از آن روایت به شیوه‌ای مشارکتی پیش می‌رود، به این صورت که شاهد گفت‌وگوی کارگردان با سوژه یا کاراکتر اصلی هستیم و بدین صورت مخاطب وارد جزئیات زندگی شخصیت اصلی فیلم می‌شود. به‌طور کلی محور اصلی این مستند کاراکتر ابراهیم است و به صورت گذرا به برخی از اعضای خانواده‌اش همچون پدر و مادرش هم پرداخته‌ایم.»

روزهای خوش برای تعامل با دنیا

شیرین نادری، مدیر بخش بین الملل مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی از اتفاقات تازه در بخش بین الملل جشنواره می گوید

ساراشمیرانی

Sara.shemirani66@gmail.com

بخش مهمی از هر جشنواره راهمانان خارجی و فیلم های دیگر کشورها تشکیل می دهد. اتفاقی که باعث می شود اعتبار و ارزش یک جشنواره به خارج از مرزهای جغرافیایی هم کشیده شود. در همین راستا هر سال برنامه ریزی های مفصلی در بخش بین الملل جشنواره سینماحقیقت انجام می شود. امسال چطور؟ برای پاسخ به این سوال با شیرین نادری، مدیر بخش بین الملل مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی گفت و گو کردیم.

همراهی هفت فیلم ایرانی

هر سال علاوه بر شرکت فیلم های خارجی در بخش بین الملل چند فیلم ایرانی نیز در این بخش شرکت می کنند تا در رقابت با فیلمسازان دیگر کشورها، به متر و معیار تازه ای از فیلم های شان دست پیدا کنند. طبق گفته های نادری امسال نیز هفت فیلم مستند ایرانی به جمع ۲۷ فیلم مستند خارجی بخش مسابقه بین الملل «سینماحقیقت» اضافه شدند تا در مجموع ۳۴ فیلم در این بخش، به قضاوت داوران گذاشته شود. مستندهای کوتاه، بسین (سعیده شریعتی)؛ جمعه قالی (مهدی اسدی) مستندهای نیمه بلند والسی برای تهران (زینب تبریزی)، همجا (مهدی فتواتی) و مستندهای بلند آبی کم رنگ (آرش لاهوتی)؛ زنگلی (محسن استادعلی)؛ صدای سکوت (پناه خدا

معرفی فیلم های امروز

شانه شیر
Shoulder the lion
کارگردان: رینیسسه ریسیژ و پاتریک ریسیژ
۲۰۱۵ آمریکا

استفان پیتزولو، فیلمبردار درباره این مستند می گوید: «یکی از متحصربه فردترین مستندهایی که تا به حال دیده ام کاری که هم خودش و هم محتوایش، اثر هنری است. یک تجربه احساسی غیر معمول.» داستان سه هنرمند که قرار است هنر کانالیزورشان باشد و ادراکشان را در مشخص و متمایز کردن اثر هنری شان از دست داده اند. این فیلم مثل یک مقاله بصری در صدد کشف معانی تصاویر و شکنندگی خاطرات است. در حقیقت به نوعی تراژدی روح انسان را به تصویر می کشد. یک عکاس که نابینا شده، نقاش مجسمه سازی که نیمی از مغزش در بوکس از کار افتاده و موسیقیدانی که حس شنوایی اش دچار مشکل شده است.

برادرها
brothers
کارگردان: اوسلاگ هولم
۲۰۱۵ نروژ

مستند اوسلاگ هولم خاطرات روزانه زمان نوجوانی پسرش است. مستندی لذت بخش و متمایز که خیلی ها آن را با فیلم «پسرچگی» ریچارد لینکلینتر قیاس کردند، ولی این مستند آن قدر از زینتال است که در مقابل همه این قیاس ها ایستادگی می کند. وقتی مادر لوکاس هولم درباره پروژه طولانی مدت خانوادگی برایش توضیح می دهد، جواب پسر این است: «به نظر می رسد خیلی کار ببرد» و البته اشتباه هم نمی کند. «برادرها» بیش از هشت سال از زندگی لوکاس و برادر بزرگترش مارکوس را از نزدیک و در همه جاسا خانه گرفته تا مدرسه به تصویر می کشد. دوربین نقش خودش را در کودکی آن ها داشته است. یک چشم ناظر.

یادداشت

آلان بارکر
صدابردار و صدانگار

Alan Barker

جادوی میکروفن

توصیه هایی برای رسیدن به صداهای بهتر در مستندسازی

برای فیلم مستندی که بودجه کمی در اختیار دارد، آنچه در ابتدا نیاز دارید، یک میکروفن خوب است که هم روی دوربین نصب شود و هم بدون دوربین بتوان از آن استفاده کرد. این بستگی به دوربین شما دارد. برای دوربین های سونی مدل های pd-170, pd-150U1Z-HVR, و دوربین پاناسونیک مدل HVX200 من میکروفن 64ME-6senhieser را پیشنهاد می کنم. این میکروفن ها برای گرفتن صداها در حدی که قابل فهم باشند، بهینه سازی شده اند و کارکردی عمومی دارند، اما برای ضبط سخنرانی ها عالی هستند. صداهایی که توسط میکروفن های کاردئوید - که نسبت به میکروفن های شاتگان صدای گسترده تری را می گیرند - جدا از دوربین ضبط می شوند و کیفیت طبیعی دارند. میکروفن ۶۴ME-6senhieser به دلیل صدای زیاد موتور دوربین پاناسونیک مدل DVX-100 مناسب آن نیست. برای این مدل باید از میکروفنی استفاده کنید که بیشتر حالت یکسویه داشته باشد و صدای باد را کم و دیگر سروصداها اضافی را هم کنترل کند و زمانی که برای ساخت فیلم مستند می خواهید از آن استفاده کنید، باید آن را روی دوربین سوار کنید. در ضمن در صورتی که صداها بیش از اندازه قوی باشد و باعث شود نمایشگر می تر به آخرین درجه برسد و خراب نباشد، در مرحله پس از تولید می توان کارهای زیادی روی آن ها انجام داد. دومین میکروفنی که می توانید انتخاب کنید، میکروفن بی سیم است و البته اگر صدابردار هستید، از میکروفن یکسویه ای می توانید استفاده کنید که روی بوم نصب می شود. می توانید بسته هایی هم بخرید که درون شان یک میکروفن لاولیر به علاوه یک فرستنده وجود دارد. اگر این بسته را تهیه کنید و یک میکروفن کاردئوید و یک شاتگان هم داشته باشید، آن وقت دستتان حسابی برای انجام کارهای مختلف باز است. از بین تجهیزات صدابرداری، ابزار مهم دیگر، هدفون برای فیلمبردار است. اگر فیلمبردار روی صدا نظارت نداشته باشد، دیر یا زود صدا را از دست خواهد داد و دلیل این مساله هم این است که با باتری ضعیف خواهد شد یا در تباط میان دوربین و میکروفن مشکلی به وجود خواهد آمد.

بین الملل

۱۴

نشریه روزانه هفتمین جشنواره بین المللی فیلم مستند ایران / سینماحقیقت | شماره یک | یکشنبه ۱۴ آذر ماه ۱۳۹۵

Good Days for Having Interchange with the World

Shirin Naderi, the manager of international section of DEFC talked with us about the new events in the international section of the festival. One of the most important sections of every each film festival is its international guests also the participated films from other countries. This is the main event, which bring the credit and authenticity for a film festival out of the borders of a country. Therefore, every year, a very detailed programming is done in the international section of Cinema Verite Festival. "Every year, beside films from other countries, few film from Iran are present in international section too, the reason is that we should find out our situation in the world of documentary cinema in comparison with other ones. In this edition of the festival beside 7 Iranian films, 27 foreign documentaries are added to international section and totally 34 films will be competed. I also have to say that our jury members are from Italy, Greece, Bosnia, Taiwan, and two Iranian ones among documentarists and researchers." Shirin Naderi.

رضایی) در بخش بین الملل این جشنواره حضور دارند.

داوران چه کسانی هستند؟

نادری همچنین در ادامه توضیح می دهد که در این جشنواره داورانی از کشورهای ایتالیا، یونان، بوسنی، تایوان و دو مدرس فیلمساز ایرانی، فیلم های راه یافته به بخش مسابقه بین الملل جشنواره را داوری خواهند کرد. داوران بخش مستندهای بلند بین الملل همه از افراد شناخته شده حوزه سینما هستند. دکتر احمد ضابطی چهره می، پژوهشگر و مستندساز و از اساتید دانشگاه صداوسیماست. دیمیتریس کرکینوس (یونان)، فارغ التحصیل دکترای سینما با گرایش «سینما و جامعه» از آمریکا و مدیر برنامه ریزی جشنواره مستند تسالونیک یونان است. کرکینوس در زمینه سینما و مردم شناسی مقالات متعددی نوشته است. الما تاتاراجیک (بوسنی و هرزگوین)، فارغ التحصیل رشته فیلمنامه نویسی و دکترای تاریخ سینما از دانشگاه ساریوو با گرایش «فیلم و ادبیات» است. خانم الما از بنیان گذاران جشنواره فیلم ساریوو است که نخستین دوره آن در سال ۱۹۹۵ برگزار شد. در بخش نیمه بلند و کوتاه مصطفی رزاق کریمی، نویسنده، کارگردان سینما و مستندساز ایرانی حضور دارد. وود لین (تایوان) و استفانو تیلدی (ایتالیا) نیز دیگر داوران این بخش هستند.

استقبال با سه هزار فیلم

مهم ترین موضوع در بخش بین الملل جشنواره های مختلف، تعداد آثار ارسالی به دفتر جشنواره است. نادری درباره تفاوت چشمگیر این تعداد نسبت به سال گذشته می گوید: در جشنواره امسال از نظر تعداد فیلم های ارسالی نسبت به پارسل تغییرات زیادی به وجود آمده است. بد نیست بدانید که برای این دوره از جشنواره سه هزار فیلم ارسال شد که ما از بین آنها ۷۰۰ فیلم را انتخاب کردیم. این در حالی است که سال گذشته کمتر از ۷۰۰ فیلم برای شرکت در جشنواره اعلام آمادگی کرده بودند. نادری درباره علت استقبال شرکت کنندگان خارجی نسبت به سال گذشته می گوید: نحوه ارسال فیلم ها امسال بسیار راحت شده بود. فیلم ها به راحتی از طریق سایت آپلود می شدند که این امکان را فراهم می کرد تا سینماگران مستقل بتوانند به راحتی در جشنواره شرکت کنند.

تقدیر از کشور ایتالیا

یکی از اتفاقات رایجی که هر سال در جشنواره های بزرگ دنیا رخ می دهد، بزرگداشت فیلمسازان و افراد برتر حوزه فیلمسازی است. در بخش «مرور سینمای مستند یک کشور» مستندهای جدید ایتالیایی از فیلمسازان شاخصی همچون جان فرانکو زوی، روبرتو مینرونی و آندره آ گروپلرو به نمایش درمی آید. نادری درباره بزرگداشت فیلمسازان دنیا در بخش بین الملل می گوید: امسال برای شخص خاصی بزرگداشت برگزار نمی کنیم، بلکه این بزرگداشت برای یک کشور خاص برگزار می شود. ما در دهمین جشنواره فیلم حقیقت از کشور ایتالیا قدر دانی می کنیم. کشوری که بزرگترین کارگردان ها را در دل خود جای داده و سینمای دنیا به او مدیون است.

در بازار فیلم چه خبر است؟

بازار فیلم ها نیز بخش مهمی از یک جشنواره است. جایی که تهیه کنندگان با فیلمسازان جوان آشنا می شوند و تعامل های زیادی صورت می گیرد. نادری با اشاره به برنامه های مفصلی که برای این بخش در نظر گرفته شده می گوید: بازار روزانه بخش بین الملل در سه روز از ساعت ۲ تا ۶ برگزار می شود و برنامه های ویژه ای برای آن در نظر گرفته شده است. دیدار با تهیه کننده ها چه به صورت عمومی و چه خصوصی از مهم ترین برنامه هایی است که امیدواریم با نظم پیش برود و امکان آشنایی فیلمسازان جوان با تهیه کننده ها را فراهم کند. نادری در پایان به جوایز بخش بین الملل جشنواره اشاره می کند و می گوید: جوایز بخش «سابقه بین الملل» جشنواره سینما حقیقت هم تندیس جشنواره، دیپلم افتخار و پنج جایزه نقدی به برگزیدگان این بخش، در قالب سه جایزه بهترین فیلم مستند کوتاه (۳ هزار دلار)، مستند نیمه بلند (۴ هزار دلار)، مستند بلند (۵ هزار دلار) و دو جایزه ویژه هیات داوران (دو جایزه ۲ هزار دلاری) است.

Introduction to Films

ساحل های زیبا و آفتاب امن و آمان شمال
Shores in the safe northern sun
کارگردان: ایرنه دیونیسو
ایتالیا ۲۰۱۵

4 وینچنزو، قربانی در یکی از شهرهای دور افتاده ایتالیا، جسد مهاجران را که معمولاً به صورت قاچاقی با کشتی می آیند و در آب غرق می شوند، دفن می کند. صدای اعتراض مردم مذهبی شهر بلند می شود که چرا در زمین آن ها باید افراد غیر کاتولیک به خاک سپرده شوند. در تونس، یک بستجی، موزهای از لباس های مردگان و اشیای آن ها که آب دریا به ساحل آورده، می سازد. یک روز وینچنزو و بستجی با هم شروع به نامه نگاری می کنند. بردانی که در زندگی شان اشتراکی با هم دارند: تماس با مردگان دریا. کارگردان این مستند فقط ۳۰ سال دارد و به جز کارگردانی و نویسندگی، مدیر فیلمبرداری هم هست.

جنگل امروزی
The modern jungle
کارگردان: چارلز فیربنکس، ساتول کارک
مکزیک، آمریکا ۲۰۱۶

3 فیلم، تصویری از جهانی شدن است که توسط رویای پراشقای کاراکتر اصلی اش فیلتر می شود. یک جادوگر مکزیک که تحت طلسمی قرار گرفته و همسایه اش که زندگی ساده ای دارد و در هماهنگی کامل با زمینی که از شهر مرحومش به جامانده زندگی می کند. «جنگل مدرن» چالش و مواجهه آن ها را با نیروهای بیرونی به صورت مستند ثبت می کند. این نیروهای بیرونی عبارتند از: سرمایه داری تا تمایل بیمارگونه به مصرف، فرهنگ سینما و حتی کارگردانان این مستند. کاک یکی از کارگردانان فیلم، نقاش و شاعر مشهوری است که متولد همان منطقه در مکزیک است و همکار آمریکایی اش، سال هاست فیلم کوتاه می سازد.

کلاس تجربه

هر آنچه که درباره بازار فیلم جشنواره بین المللی سینما حقیقت می خواهید بدانید

برنامه بازار فیلم دهمین دوره جشنواره بین المللی فیلم مستند ایران «سینما حقیقت» روزهای ۱۷ تا ۱۹ آذر ماه ۹۵ در پردیس سینمایی چارسو برپا می شود. کسانی که پیش تر برای حضور در برنامه بازار فیلم ثبت نام کرده اند می توانند از فرصت ایجاد شده بهره ببرند. در ادامه ساعت برنامه ها و مهمان ها را ملاحظه می کنید:

چهارشنبه ۱۷ آذر

ساعت ۱۵ تا ۱۶ | نیکلاس کیلداگارد اتکستروم برنامه ریز جشنواره مستند کینهاگ (دانمارک)، الما تاتاراجیک از جشنواره بوسنی و هرزگوین، جیوونا نازارو مدیر هفته منتقدین جشنواره ونیز (ایتالیا) و نماینده جشنواره مستند ویزین دورتل (سوئیس)
ساعت ۱۶ تا ۱۷ | دانیل کیم مدیر ارشد بازار فیلم بوسان (کره)، رادووان سبیرت تهیه کننده و بخش کننده (جمهوری چک)
ساعت ۱۷ تا ۱۸ | جلسه آزاد

پنجشنبه ۱۸ آذر ماه

ساعت ۱۵ تا ۱۶ | نگین فاضلی نماینده داکو نایت (آمریکا) بخش کننده آثار مستند واکران در آمریکا و کانادا، امین پلنگی مدیر جشنواره فیلم های ایرانی استرالیا، بداله دوج مدیر جشنواره ایرانیان زوریخ (سوئیس)
ساعت ۱۶ تا ۱۷ | انا ساری مدیر بازار جشنواره مستند تسالونیک (یونان)، استفانو تیلدی تهیه کننده و استاد توریو لب (ایتالیا)، اتین دو ریکارد تهیه کننده (فرانسه)، فرانسوا گناد دی آرت مر تهیه کننده (فرانسه)

ساعت ۱۷ تا ۱۸ | جلسه با نمایندگان شبکه تلویزیونی سی سی تی وی و CCTV چین

جمعه ۱۹ آذر

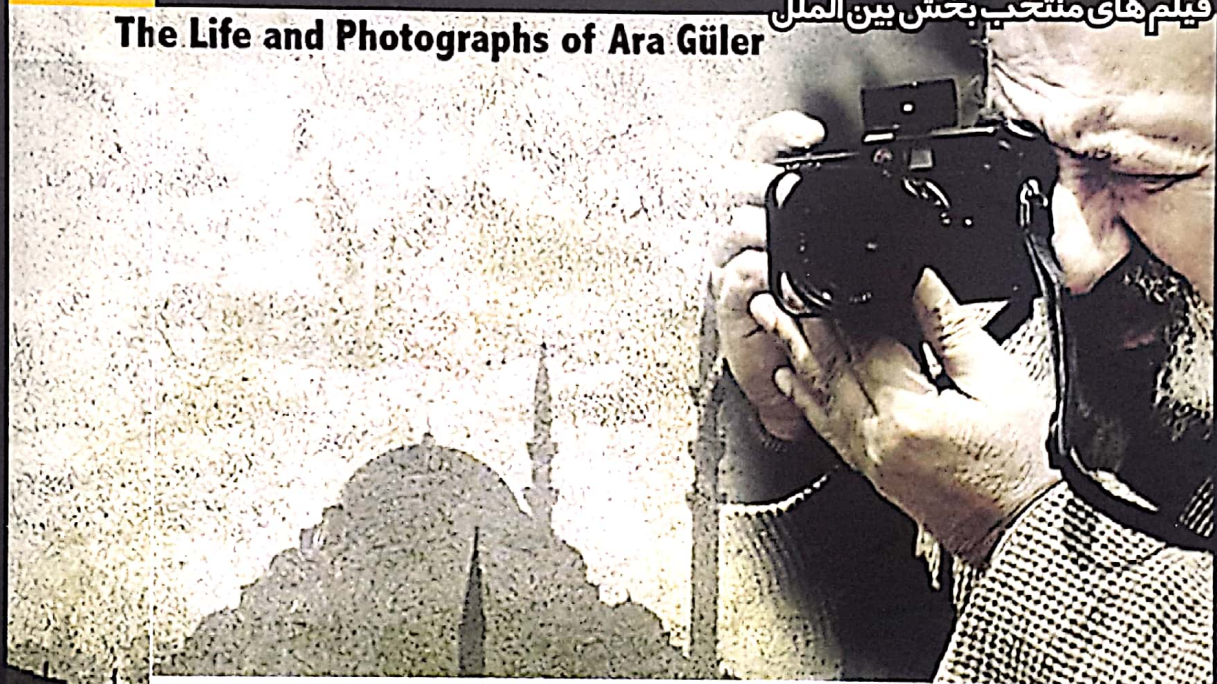
ساعت ۱۵ تا ۱۶ | تام پاورز مدیر جشنواره مستند نیویورک و مدیر هنری جشنواره تورنتو، دیمیتریس کرکینوس مدیر هنری جشنواره مستند تسالونیک (یونان)
ساعت ۱۶ تا ۱۷ | اوود لین مدیر جشنواره مستند تایوان، ایتالو اسپینالی مدیر جشنواره آسیاتک (ایتالیا)

کاشان 1

پرونده روز:

فیلم های منتخب بخش بین الملل

The Life and Photographs of Ara Güler

دریچه ای به جهان بیرون

پرونده ای درباره ۶ فیلم مهم بخش بین الملل

صوفیاتصر الاهی

Sofia850@gmail.com

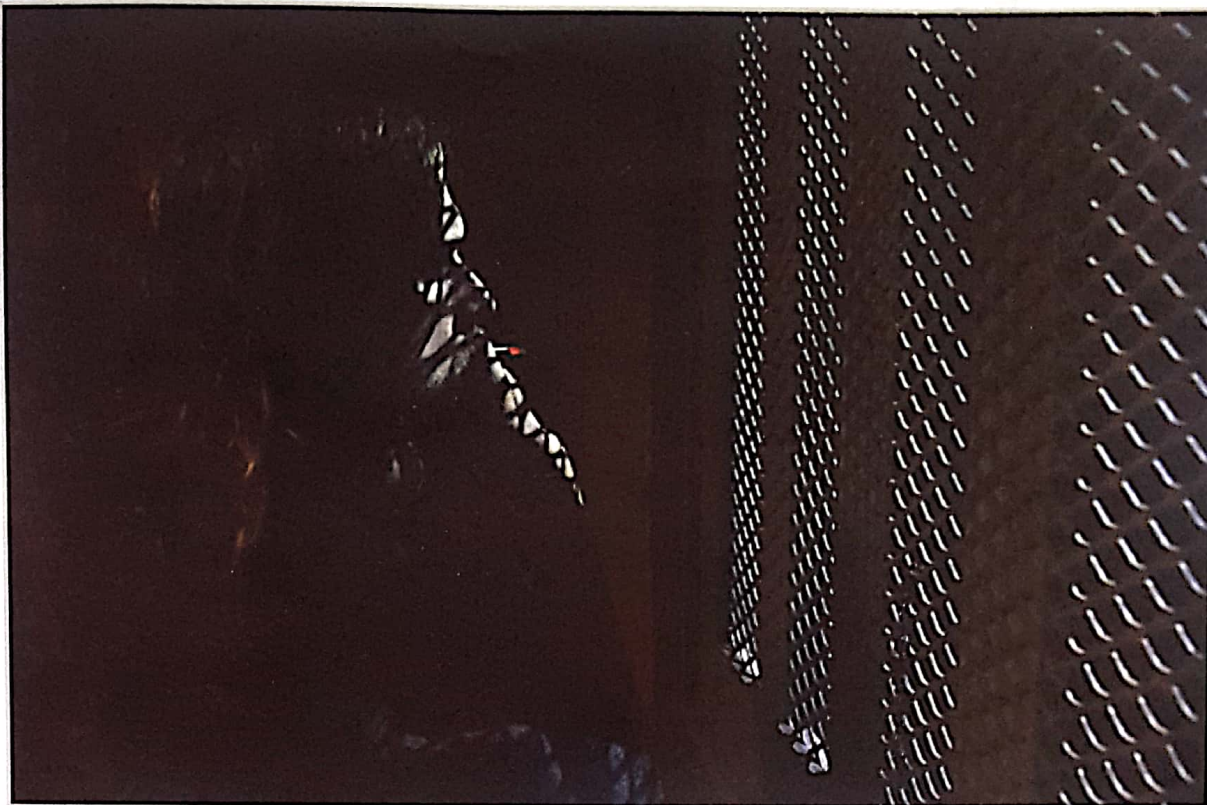
جشنواره سینما حقیقت یکی از محدود جشنواره های سینمایی ماست که عنوان بین المللی بودن را به درستی یدک می کشد. برای دوستداران سینما، حتی مخاطبان جدی ای که علاقه مند به مستند هستند، ولی فیلم های مستند به سادگی فیلم های داستانی در دسترس شان نیست، سینما حقیقت فرصت مناسبی است تا بتوانیم مستندهای خارجی خوب یکی، دو سال اخیر را ببینیم. امسال هم بخش بین الملل پر بار است. بخش بین الملل امسال شامل مستندهای کوتاه، نیمه بلند، بلند، پرتره و مرور سینمای مستند ایتالیا و چشم انداز سینمای مستند دانمارک است که در همه این بخش ها فیلم های شگوا و کنجکاو برانگیزی حضور دارند. فیلم هایی که بعضی از آن ها حتی از طرف کشورشان به اسکار معرفی شده و بقیه هم در جشنواره های معتبر دنیا جایزه گرفته اند. از طرف دیگر انتخاب ها هوشمندانه هستند، هم تنوع جغرافیایی در

شیوه فیلم سازی یکی از بزرگترین مستند سازان تاریخ آشنا شوند. کسی که نه فقط در سوزه که در تکنولوژی مستند سازی ابداعات فراوانی ایجاد کرد. لیکاک افسانه ای چند سال پیش مهمان همین جشنواره سینما حقیقت بود و چه حیف که سال گذشته از دنیا رفت. حالا دیدن این مستند می تواند جای خالی توضیحات پیرمرد تیزبین و تیزهوش را در باره مستند سازی پر کند. از آن طرف در کشور همسایه مان ترکیه، شهر استانبول محبوب خیلی هاست و آدم های زیادی را می شناسیم که عکس های آرا گولر از استانبول برای رفتن به این شهر وسوسه شان کرده است. در بخش های دیگر انتخاب، کار سخت تری بود. از میان مستندهای بلند «گاو مقدس» و «آرت» می توانستند در این فهرست حضور داشته باشند که البته در روزهای آینده معرفی شان خواهیم کرد. بخش آینه یک جشنواره، مستند کینه هاگ هم فیلم های مطرحی مثل «دور از خانه» و «برادرها» داشت که متأسفانه تعداد اندک فیلم های انتخابی اجازه نداد درباره شان بنویسیم و به طور قطع جزو آثاری است که در روزهای جشنواره درباره شان خواهیم نوشت

آنها رعایت شده، یعنی ما مستندهایی از قاره آسیا، اروپا، آمریکا و کشورهای مختلف دنیا می بینیم و هم اجازه نداده اند کیفیت فدای گستردگی و کمیت شود و مثلاً از کشوری مثل آلمان چند مستند در جشنواره حضور دارد. انتخاب ۶ فیلم برای معرفی و توصیه به دیدن شان از میان همه مستندهای خوبی که امسال در جشنواره حضور دارند، کار دشواری بود. طبعاً بعضی از آن ها طبق سلیقه شخصی نگارنده و با توجه به میزان موفقیت شان در جشنواره ها و آشنایی مخاطبان با سوزهای شان انتخاب شده اند، بعضی مستندها که مشخصاً باید در فهرست حضور داشته باشند. واقعا ممکن است ورتر هر توگ، کارگردان بزرگ سینما، مستندی در جشنواره داشته باشد و دیدنش را توصیه نکنیم؟ امسال که سوزه مستند هر توگ موضوع روز هم هست و توجه به تکنولوژی، اینترنت و ایندهای که می شود از آن ها ترسیم کرد، برای اکثر مردم اهمیت دارد و درباره اش کنجکاو هستند. از میان مستندهای برتره دو تایی را انتخاب کردیم که باز سوزهای جذابیت داشته باشد. ریچارد لیکاک که اصلاً درس سینمای مستند است. به کار دانشجویان و فیلمسازان می آید که با

Documentaries Must To Watch

These six documentaries must to watch in international section of Cinema Verite Festival because they could attract critics universally. In this edition of the festival, there are numbers of good documentaries in the international section, so choosing six of them was based on many elements. Firstly because of its subject which must be attractive and understandable for Iranian and international audience. Secondly, it must be visually and structurally defendable and critics have positive criticisms about them. Thirdly and finally, we should have enough information about them too. We tried to introduce one film from each section while we paid attention to all important regions in documentary cinema from Asia, to Europe and America. Cinema Verite is one of the film festivals which is international, especially for filmgoers, and serious audience of documentary cinema who cannot reach films easily, so the festival can be a good opportunity to watch good documentaries of past two years. International section of this edition of the festival is a good one including short, half-length, full-length, portrait documentaries, Review of Italian Documentary Cinema and Panorama of Denmark Documentary Cinema. even some of them were introduced as the best film of their countries to Academy Awards Oscar, some other also won many authentic cinematic awards. In this six-one list, maybe you cannot judge all the international section of the festival but we are very sure that you won't regret if you watch them in the festival.

Seeking for Technology in the modern Life

Lo and Behold: Reveries of the Connected World The last documentary of Werner Herzog is a masterful search for evolution of technology. For all those who wants to walk in modern world of technology or at least to have vision to future technology, the documentary is the answer to all of their questions. "Lo and Behold: Reveries of the Connected World" can be a better film however, if it had something more than just interviews but it is still absorbing.

Istanbul from Lenses of Mr. Photographer

The Eye of Istanbul A fascinating documentary that you see Istanbul from the eyes of Ara Guler; this is the opportunity to experience Istanbul from silver screen of cinema, as if you are there! While you are watching the film you are not just watching the city but you explore it at the same time; it was what made Ara Guler to focus his camera's lenses on Istanbul

Two Men and One City

Ukrainian Sheriffs The name of the film remind us "Wild West" but it narrates the history of a village. The film is so absorbing but sometimes it seems that two sheriffs of the film are supporting actors at the same time too. When the film was screened in IDFA, it won special Jury Prix as a Revealing and Complete film.

Learn from Master of Documentary

Ricky on Leacock The film is a friendly also cinematically interview with Richard Leacock, the legend documentarists. The film not only helps contemporary filmmakers to explore basic layers of cinema but it also be useful like a guide for amateur filmmakers around the world to use portable devices and new and light tones in documentary.